

A KÖZIGAZGATÁSI BÍRÁSKODÁS ANNOTÁLT BIBLIOGRÁFIÁJA

Nagy Péter

NEMZETI KÖZSZOLGÁLATI EGYETEM,
BUDAPEST

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A KÖZIGAZGATÁSI BÍRÁSKODÁS ANNOTÁLT BIBLIOGRÁFIÁJA

Projekt szakmai vezető:

Stipta István

Szerző:

Nagy Péter

Szakmai lektor:

Antal Tamás

A kézirat lezárásának dátuma:

2018. október 9.

Kiadó:

Nemzeti Közszerológálati Egyetem
Közigazgatási Továbbképzési Intézet

www.uni-nke.hu

Felelős kiadó:

Prof. Dr. Kis Norbert rektorhelyettes

Címe: 1083 Budapest, Üllői út 82.

A kiadvány
a **KÖFOP-2.1.2-VEKOP-15-2016-00001** azonosítószámú,
„A jó kormányzást megalapozó közszolgálat-fejlesztés” elnevezésű kiemelt projekt
keretében, a Nemzeti Közszerológálati Egyetem és a Károli Gáspár Református Egyetem
együttműködésével készült el és jelent meg.

© Nagy Péter, 2020

© Nemzeti Közszerológálati Egyetem
Közigazgatási Továbbképzési Intézet, 2020

A mű szerzői jogilag védett. Minden jog, így különösen a sokszorosítás, terjesztés és fordítás joga fenntartva. A mű a kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül részeiben sem reprodukálható, elektronikus rendszerek felhasználásával nem dolgozható fel, azokban nem tárolható, azokkal nem sokszorosítható és nem terjeszthető.

BEVEZETÉS

A közigazgatási bíráskodásról szóló szakirodalom az 1870-es évektől kezdve a jelenkorig könyvtáryi méretűvé gyarapodott. E téma a rendszerváltás utáni tudományos diskurzusban és közbeszédbe újfent jelentős súllyal jelent meg, a különbírósgként való újbóli felállítása pedig ismételten a közjogi vizsgálódások homlokterébe helyezte a kérdést, ugrásszerűen megnövelve az így is jelentős mértékű vonatkozó szakirodalmat.

E munka célja, hogy a közigazgatási bíráskodás legfontosabb magyar szakirodalmát retrospektív módon összegyűjtse és rövid annotációval ellátva közzé tegye az ebből készült bibliográfiát, ezzel hozzájárulva a magyar tudományos eredmények könnyebb áttekinthetőségéhez, segítséget nyújtva a téma irodalmában elmélyülni kívánó tudósoknak, a téma iránt érdeklődő szélesebb közönségnek.

A kívánt eredmény tudományos igényű teljesítéséhez a gyűjtendő irodalom tematikai kereteit pontosan meg kell határozni. Jelen munka az általános hatáskörű közigazgatási bíráskodással kíván foglalkozni, ebből következik, hogy a különálló pénzügyi közigazgatási bíráskodás e tematikai keretek közé nem beilleszthető. Az egyik legnehezebb feladatot a vegyes témájú szakirodalmi tételek osztályozása jelentette. Ebben az esetben azt a módszert alkalmaztam, miszerint ha egy tanulmány célját tekintve nem a tárgykörbe vágó eredmények felmutatását tűzte ki fő céljául, azonban tartalma szerint számottevő mértékben vonatkozó kérdést is felvetett vagy tisztázott, feljegyeztem.

A második világháborút követő időszak közigazgatási bíráskodáshoz kapcsolódó irodalmának összegyűjtése számos módszertani kérdést vet fel. Az államigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatának ugyan csak terjedelmes szakirodalmát nem rögzítettem, csupán azokat a jelentősebb műveket, melyek az elvárt ideológiai keretek között, de tárgyalja a közigazgatási bíráskodás témáját.

A vonatkozó szakirodalmi tételek a kéziratoktól, a nehezen beszerezhető különlenyomatoktól, a 2-3 íves kis füzetektől egészen a lexikonok vonatkozó szócikkéig terjednek.

A gyűjtendő művek körébe vettem a szaktanulmányok, monográfiák, könyvrészletek mellett az egyes beszédek lejegyzett változatait és a döntvényeket gyűjtő, joggyakorlatot elemző munkákat is. Ahol megállapítható volt, feltüntettem az eredeti cikket és mellette a különlenyomatok könyvészeti adatait is rögzítettem. Az egymásra reflektáló munkák esetén azok kapcsolatát és időrendiségét is igyekeztem feltüntetni. A művek könyvészeti adatait eredeti írásmóddal, betűhív formában közlöm.

Gyűjtésre csak a tudományos módszerrel írt művek kerültek, tehát a különböző publicisztikák, napilapokban megjelenő cikkek ebből az összefoglalásból kimaradtak. Ez alól kivételt képeznek a tudományos folyóiratokban megjelent konferencia-beszámolók.

A tanulmány forrásbázisába tartoznak a magyar szerzők által írt magyar vagy idegen nyelven megjelent közigazgatási bíráskodással foglalkozó művek, azonban a külföldi szakírók által publikált magyar vagy idegen nyelvű írások kívül esnek jelen tanulmány keretein.

1. **A közigazgatási bíróság reformja – a Magyar Jogászegylet közigazgatási jogi szakosztályának 1946. november 8-án, 15-én és 23-án megtartott ülésén elhangzott, és a Közigazgatási Bíróság fennállásának félévszázados évfordulója alkalmából kiadott előadások és felszólalások. *Jogászegyleti Szemle*, 1947. 1. évf. 2. sz. 13–14. o.**

1947-ben látott napvilágot a közigazgatási bíróság reformjáról szóló kötet, amely a Magyar Jogászegylet közigazgatási jogi szakosztályának 1946. november 8-án, 15-én és 23-án megtartott, a Közigazgatási Bíróság fennállásának félévszázados évfordulója alkalmából elhangzott előadásokat és felszólalásokat tartalmazta. Először Harrer Ferenc, a Jogászegylet Közigazgatási jogi szakosztályának elnöke tartott nyitóbeszédet, amelyet követően Mártonffy Károly tartott előadást. Számos, a témával foglalkozó tudós adott elő az eseményen.

2. **A Közigazgatási Bíróság állásfoglalása az emberi jogok védelmében. *Pénzügy és Közigazgatás*, 1947. 2. sz. 96–97. o.**

A folyóiratban megjelent közlemény ismerteti a Közigazgatási Bíróság által 1947. február 17-én tartott teljes ülésen hozott megállapodást, amely szerint abban az esetben, ha a régi jogszabályok az 1946. évi I. törvény bevezető részeinek (3), (4), (5) bekezdésében foglalt, az ember természetes és elidegeníthetetlen jogait biztosító rendelkezésekkel ellentétes, vagy összhangban nem álló rendelkezést tartalmaznak, akkor azokat nem fogja alkalmazni, hanem a fent említett törvény hivatkozott rendelkezései lesznek az irányadók. A folyóirat az indokolást is publikálta.

3. **Ádám Antal: A közjogi bírászkodás fejlődési irányai. *Belügyi Szemle*, 1995. 12. 33. évf. 12. sz. 45–59. o.**

A szerző az éppen folyó alkotmányozással kapcsolatban a közjogi bírászkodás átfogó kategóriájából kiindulva szinoptikus szemlélettel vizsgálja az alkotmánybírászkodás, a közigazgatási bírászkodás, az alapjogokra vonatkozó bírászkodás, az ún. állambírászkodás és a hatásköri bírászkodás időszerű kérdéseit. A szerző az intézmények ismertetése mellett nagy hangsúlyt fektet az egyes elhatárolási kérdések tisztázására is.

4. **Ádám Antal: A közigazgatás és a közigazgatási bírászkodás alkotmányjogi összefüggéseiről. *Magyar Közigazgatás*, 1996. 46. évf. 12. sz. 705–712. o.**

A Hanns Seidel Alapítvány és az Államtudományi Kutatóközpont 1996. október 16-án megtartott szakmai fórumán elhangzott beszéd írott változata. A szerző arra keresi a választ, hogy a közigazgatási bírászkodás által ellenőrzés alatt tartott közigazgatásnak melyek a fejlődési irányai, majd ezek fényében ajánlásokat tesz a közigazgatási bírászkodás fejlesztésére.

5. **Bagi László: A közigazgatási bíróságok szervezése. Jogtudományi Közlöny, 1893. 28. évf. 8. sz. 59. o.**

A szerző szerint olyan közép fokú közigazgatási bíróságokra van szükség, amelyek nem tisztviselőkből vagy bizottsági tagokból, hanem közigazgatási gyakorlattal rendelkező bírákból állnak. A szerző véleménye szerint a közép fokú közigazgatási bíráskodást a kerületi táblarendszer alapján lehetne rendezni.

Válasz:

Kemety Károly: A közigazgatási bíróságok szervezése. Bagi László hasonczimű közleményére. *Jogtudományi Közlöny*, 1893. 28. évf. 10. sz. 74–75. o.

Viszontválasz:

Bagi László: A közigazgatási bíróságok szervezése. *Jogtudományi Közlöny*, 1893. 28. évf. 14. sz. 106–108. o.

6. **Balázs István – Mihajlov Dobromir – Balogh Zsolt: A közigazgatási bíráskodás magyarországi reformjának lehetőségei a hazai tapasztalatok, illetve a polgári és szocialista rendszerek új tendenciái alapján. Budapest, MTA Jogtudományi Intézet, 1988. 90 o.**

A rendszerváltás előestéjén született kötetben a szerzők végigveszik a közigazgatási bíráskodással foglalkozó elméleti kérdéseket, a magyarországi helyzetet és a nemzetközi modelleket is. A német, francia, angol mintákon kívül részletesen elemzik a szocialista megoldást is.

Részlet:

Balázs István: Az államigazgatási aktusok bírói felülvizsgálata Franciaországban. *Magyar Jog*, 1988. 35. évf. 12. sz. 1081–1085. o.

7. **Balogh Judit: Felfogások a közigazgatás feletti bírói kontrollról a két világháború közötti debreceni jogoktatásban. In: Peres Zsuzsanna – Kis Norbert (szerk.): Ünnepi tanulmányok Máthé Gábor oktatói pályafutásának 50. jubileumára. Studia sollemnia scientiarum politico-cameralium. Budapest, Dialóg Campus Kiadó; Nordex Kft., 2017. 53–64. o.**

A szerző a két világháború közötti debreceni jogoktatást vizsgálja aszerint, hogy abban a közigazgatási bíráskodás témája hogyan jelenik meg. A célkitűzéséhez három résztéma tárgyalásával jut el. Elsőként a debreceni egyetemi szintű jogászképzés történetét adja, ezt követően a fokozatszerzés eljárást és a régi doktori disszertációkat mutatja bestatisztikai adatok segítségével. Ezt követően veszi górcső alá a közigazgatási bíráskodásról szóló dolgozatokat.

8. **Bartha Ildikó: Eljárési kódex vagy szervezeti reform? Vita és döntés a közigazgatási bíráskodásról. Magyar Tudomány, 2017. 178. évf. 9. sz. 1084–1087. o.**

A szerző a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény 2017. március 1-jén történő kihirdetése apropójából foglalta össze a közigazgatási bíráskodás kialakításával kapcsolatos legfontosabb tudnivalókat és kérdéseket.

9. **Baumgarten Nándor: Közigazgatási bíráskodás vasuti ügyekben. *Magyar Jogászegyleti Értekezések, 1901. 21. évf. 184. sz. 1–56. o.***

A Magyar Jogászegylet 1901. évi február 9-i teljes ülésén olvasták fel. A szerző a magyar közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozó vasúti ügyeket veszi górcső alá, különösen az ítélező fórum vonatkozó joggyakorlatát. A kiadvány tartalmazza Balogh Arnold hozzászólását, valamint Baumgarten Nándor viszontválaszát is.

Gyűjteményben megjelent:

Baumgarten Nándor: Közigazgatási bíráskodás vasúti ügyekben. In: *Dr. Baumgarten Nándor összegyűjtött tanulmányai.* 1936. 2. köt. 3–58. o.

Beszámolók:

Baumgarten Nándor: Közigazgatási bíráskodás vasuti ügyekben. *Ügyvédek Lapja, 1901. 18. évf. 7. sz. 4–5. o.*

Baumgarten Nándor: Közigazgatási bíráskodás vasuti ügyekben. *Jogtudományi Közlöny, 1901. 36. évf. 7. sz. 53–54. o.*

10. **Bencsik András: A jogállam és a közigazgatás néhány összefüggése – különös tekintettel a közigazgatási bíráskodásra In: Smuk Péter (szerk.): *A jogállamiság 20 éve. Győr, Széchenyi István Egyetem, 2009. 138–144. o.***

A szerző a közigazgatás és a jogállam egyes összefüggéseivel foglalkozik tanulmányában, a közigazgatási bíráskodás vonatkozásában. Vizsgálja a magyar közigazgatási bíráskodás történeti állomásait és sajátos fejlődését. A szerző arra az álláspontra helyezkedik, miszerint a közigazgatás korszerűsítése kapcsán újra indokolt lesz átgondolni az igazságszolgáltatási szervezet átalakítását és a szervezetileg is önálló közigazgatási bíráskodás kialakítását.

11. **Bencsik András: A közigazgatási bíráskodás helyzete és jövője – az új Alaptörvény tükrében. In: Varga Norbert (szerk.): *Az új Alaptörvény és a jogélet reformja. Szeged, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2013. 35–45. o.***

A tanulmány a Szegedi Jogász Doktorandusz Konferencia keretében elhangzott előadás írott változata. Elsőként a közigazgatási bíráskodás jogállamban elfoglalt helyét vizsgálja, ezt követően foglalkozik az alaptörvényi szabályozással és az előzményekkel, illetve a szervezeti és hatásköri szabályokkal történeti kontextusban. Az utolsó fejezetben fogalmazza meg a szerző a következtetéseit és tesz javaslatokat.

12. **Bencsik András – Tóth Barnabás: Variációk a közigazgatási bíráskodásra. *JURA, 2017. 23. évf. 2. sz. 288–296. o.***

A szerzők a legújabb közigazgatási bíráskodással kapcsolatos jogalkotói munkával kapcsolatban foglalják össze a nemzetközi modelleket. Külön fejezetben tárgyalják a francia, germán, angolszás és vegyes modelleket. Ezt követően ismertetik a magyar közigazgatási bíráskodás történetét. Végezetül megfogalmazzák következtetéseiket, javaslataikat.

13. **Benkó Albert: A m. kir. közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről. 1907. évi LX. t.-cz. Budapest, Athenaeum, 1913. 125 o.**

Benkó Albert közigazgatási bíró a budapesti kir. tudományegyetem által pályadíjjal jutalmazott pályamunkája a közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló 1907. évi törvényt járja körül. A vármegyék fejlődése után a törvényhatóságok hatalommérséklő, alkotmányvédő feladatait és erre vonatkozó jogait tárgyalja. A kötet második része foglalkozik a közigazgatási bíráskodással, illetve a közigazgatási bíráskodás hatáskörét kiszélesítő 1907. évi LX. törvénnyel.

14. **Bezerédj István: Az alsófoku közigazgatási bíróság kérdéséhez. Magyar Közigazgatás, 1929. 47. évf. 17. sz. 1–3. o.**

A szerző végigveszi a közigazgatási bíráskodás magyarországi történetét, ezt követően sorra veszi az alsófokú közigazgatási bíráskodással kapcsolatos kérdéseket és a megoldási lehetőségeket. Számos érvet sorakoztat fel az alsófokú közigazgatási bíráskodás bevezetése mellett, mint például mentesítené a felsőfokú bíróságot a hatalmas ügyteher alól, és megakadályozná a túlhajtott centralizációt.

Válasz:

Gálbory László: Hozzászólás az alsófoku közigazgatási bíróság felállítása és megszervezése kérdéséhez. *Magyar Közigazgatás*, 1929. 47. évf. 27. sz. 1–2. o.

15. **Bódiné Beliznai Kinga: Wlassics Gyula a Közigazgatási Bíróság élén: 1906–1933. Miskolci Jogi Szemle, 2017. 12. évf. 2. sz. 105–123. o.**

A szerző Wlassics Gyulának a Közigazgatási Bíróság élén eltöltött idejét vázolja fel. Ismerteti a közigazgatási bíráskodás magyarországi kezdeteit, ezt követően elemzi Wlassics munkásságát. Külön fejezetben tárgyalja Kolozsvár és a belügyminiszter perét, Wlassics új adótörvényeket illető véleményét, illetve fontosabb évnnyitó beszédeit is elemzi.

16. **Boér Elek: Közigazgatási bíráskodás. Budapest, Grill, 1907. X, 303 o.**

Az 1907-ben megjelent monográfia a századforduló időszakának egyik legfontosabb szintézise a közigazgatási bíráskodás témájában. A könyvnek két fő szerkezeti egysége van. Az első az *Általános rész*, míg a második a *Különös rész* címet kapta. Az első rész az elméleti kérdéseket tárgyalja, mint például Bähr és Gneist nézeteinek egybevetése, a közigazgatási bíráskodás célja, lényege, tárgyköre és szervezete. A második rész a magyar közigazgatási bíráskodás és peres eljárás címet viseli.

17. **Boér Elek: Törvényhatósági önkormányzatunk és közigazgatási bíróságunk hatáskörének kiterjesztése. Magyar Jogászegyleti Értekezések, 1908. 36. évf. 282. sz. 1–46. o.**

A szerző előadása a Magyar Jogászegylet 1907. november 30-án tartott teljes ülésén. A közigazgatási bíróság hatáskörének kiterjesztéséről szóló törvény módosításának irányait és lehetséges újabb elemeit tárgyalja, különös tekintettel a törvényhatósági önkormányzatokra.

- 18. Borsos Endre: *Bírászkodás képviselőválasztási ügyekben.* Budapest, Hernádi könyvkiadó, 1945. 49 o.**

A szerző munkájában a választások demokráciákban játszott fontos szerepét és a közigazgatási bírászkodás ezzel kapcsolatos feladatait ismerteti. A kritikus hangvételi írás elsőként a választási bírászkodást veszi górcső alá, ezt követően a közigazgatási bíróság vonatkozó szabályait ismerteti és gyakorlatába enged betekintést. Ezt követően külön fejezetben tér ki a választójogosultság elbírálására, majd a választások érvényességére. Ismerteti a Kúria vonatkozó régi elveit, majd működésének bírálatát. Végül a közigazgatási bíróság választási ügyekhez kapcsolódó hatáskörét mutatja be.

- 19. Borsos Endrének, a Közigazgatási Bíróság tanácselnökének és jelenlegi vezetőjének az 1945. évi június hó 5. napján tartott teljes ülésen elmondott beszéde a jogfolytonosság megszakadásáról és az alkotmányos élet helyreállításáról. Budapest, Fővárosi Ny., 1945. 14 o.**

Borsos Endre, a Közigazgatási Bíróság ideiglenes vezetője 1945. június 5-én mondott éles hangvételi beszédet. Ahogyan fogalmazott, a német birodalom intézkedései megszüntették Magyarország szuverenitását. Bírálta Szálasi Ferencet és rendszerét is. Kiemelte, hogy a Közigazgatási Bíróság nem tett eleget annak az utasításnak, miszerint Szombathelyre tegye át a székhelyét, és folytatta munkáját, amelyet csak az ostrom szakított félbe.

- 20. Concha Győző: *A közigazgatási bírászkodás az alkotmányosság és az egyéni joghoz való viszonyában.* Budapest, Athenaeum, 1877. 123 o.**

Concha Győző fiatalkori, jelentős műve, amely nagy visszhangot váltott ki. Hat fejezetben és három gondolati egységben tárgyalta a közigazgatási bírászkodás kérdését. Először a közjogok bírói védelmének fejlődéstörténetét vette végig, konkrét példaként a németalföldi helyzetet hozta fel. Ezt követte a jogelméleti rész. A munkát az elméleti, tételes törvényhozási kísérletekkel és saját megoldási javaslatával zárta. Az angol rendszer mellett foglalt állást. Elvi szempontból szükségtelennek tartotta, hogy erre a célra a német államok, elsősorban Ausztria és Poroszország mintájára önálló közigazgatási bíróságokat alakítsanak ki.

Ismertetések:

Gruber Lajos: Dr. Concha Győző: A közigazgatási bírászkodás az alkotmányosság és az egyéni joghoz való viszonyában. Budapest, 1877. 123. lap. *Magyar Themis*, 1877. 7. évf. 21. sz. 168–169. o.

Pulszky Ágost: A közigazgatási bírászkodás az alkotmányosság és az egyéni joghoz való viszonyában. Irta Concha Győző kolozsvári r. jogtanár. Budapest. Athenaeum. 1877. *Jogtudományi Közöny*, 1877. 12. évf. 17. sz. 135–136. o.

St. R.: A közigazgatási bírászkodás az alkotmányosság és az egyéni joghoz való viszonyában. Irta Dr. Concha Győző. Budapest, 1877. Athenaeum. *Magyar Igazságügy*, 1877. 7. évf. 6. sz. 550–555. o.

Ruhmann Emil: A közigazgatási bíráskodás. In: Mártonffy Károly (szerk.): *Fejezetek a Közjog és Közigazgatási jog köréből*. Budapest, 1932. 120–129. o. (Későbbi értékelés.)

21. Concha Győző: A közigazgatási bíróságról szóló törvényjavaslat. *Jogtudományi Közöny*, 1893. 28. évf. 50. sz. 393–399. o.; 51. sz. 407–410. o.; 52. sz. 413–416. o.

Hieronymi Károly 1893. november 29-én terjesztette be a közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslatát, amely heves vitákat váltott ki. Concha Győző ebben a tanulmányában éles hangnemmel bírálta a tervezetet.

Előzmények:

A közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslat. *Magyar Közigazgatás*, 1893. 11. évf. 49. sz. 1–11. o.

A közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslat bizottsági tárgyalása. *Magyar Közigazgatás*, 1894. 12. évf. 2. sz. 2–3. o.

Válasz:

Némethy Károly: *A közigazgatási bíróságokról szóló törvényjavaslat. Válasz Concha Győző egyetemi tanár bírálatára*. Budapest, Pesti Ny., 1894. 38 o.

22. Concha Győző – Reichard Zsigmond: A közigazgatási bíróság törvényjavaslatáról. 1894. január 8. Budapest, *Magyar jogászegyleti értekezések*, X. kötet, 5. füzet, Budapest, Franklin-társulat, 1894. 23. o.

A közlemény Concha Győző és Reichard Zsigmond a Magyar Jogászegyletben 1894. január 8-án elhangzott előadásainak írott változatát tartalmazza. Az ülést Csemegi Károly vezette, elsőként Conchát kérte fel előadása megtartására, aki némely elvi módosításokat szorgalmazva (nem pártolta az alsófokú közigazgatási bíróságok ötletét), de támogatta az ülés homlokterében lévő tervezetet. Ezt követte Reichard előadása, aki többek között – régebbi előadására visszautalva – a közigazgatási bíróság hatáskörével kapcsolatban a taxatív felsorolás ellenében az elvi meghatározást támogatta. Az ülést Csemegi rövid összegző beszéde zárta.

23. Concha Győző: A közigazgatási bíráskodás. *Magyar Igazságügy*, 1881. 16. évf. 5. sz. 359–392. o., 6. sz. 465–491. o.

A tanulmány Concha Győzőnek a Magyar Jogászgyűlés felhívására készített tervezete. A közigazgatási bíráskodás a Nyolcadik Magyar Jogászgyűlés egyik központi témája volt. A felhívásra előzetesen véleményt csak Concha Győző küldött be. Számos észrevétele mellett tizenhat pontban foglalja össze érveit a közigazgatási bíráskodás funkciójának rendes bírósági útra való terelése ellen.

Beszámoló:

Markó Sándor: Nyolcadik magyar jogászgyűlés. *Jogtudományi Közlöny*, 1882. 17. évf. 44. sz. 350–352. o.

- 24. Csiba Tibor (szerk.): Közigazgatási bírósági döntések gyűjteménye. Budapest, KJK-KERSZÖV, 2003. 362 o.**

A kötet a kiadó és a Fővárosi Bíróság Közigazgatási Kollégiumának együttműködéséből született. A cél, hogy elősegítsék mind a közigazgatásban, mind pedig az ítélkezésben a törvényes és egységes jogalkalmazói munkát. Összesen nyolc tematikus fejezetben kilencvenhárom, a közigazgatási bíráskodás témájához tartozó jogesetet ismertetnek. A munka végén tárgymutató segíti az olvasót.

- 25. Csillag Gyula: A közigazgatási bíróságok hatásköre. Magyar jogászegyleti értekezések, VII. kötet, 7. füzet, Budapest, Franklin-társulat, 1891. 7 o.**

A tanulmány Csillag Gyula 1891. április 18-án a Magyar Jogászegylet teljes ülésén elhangzott beszédének írott változata. A szerző előadásában a közigazgatási hatóságok hatáskörének minél szélesebb körű elvi meghatározása mellett tör pácát, visszautal Kmety Károly korábban ebben a témában elhangzott előadására is. Sorba veszi az ezzel kapcsolatos felfogásokat, amelyeket külön értékelt is.

- 26. Csorba János: A Közigazgatási Bíróság mint alkotmányvédő bíróság. Elnöki székfoglaló 1945. jún. 18-án a Közigazgatási Bíróságnak a képviselőházban tartott teljes ülésén. Budapest, Officina, 1945. 14 o.**

Csorba János mint a Közigazgatási Bíróság új elnöke a szervezet alkotmányvédő szerepéről tartott elnöki székfoglalót 1945. június 18-án. A beszédről készített különnyomat tanúsága szerint Csorba úgy látta, hogy a katasztrofális kimenetel idején kisebbségben lévő, de a hatalmat maguknak ragadó körök ténykedéséhez a közjogi állapotok is hozzájárultak.

- 27. Csorba János: Mit dolgozik a közigazgatási bíróság. Budapest, Hernádi, 1948. 14 o.**

A szerző közleményében mind a laikusok, mind pedig a szélesebben vett jogászi közvélemény számára bemutatja a Közigazgatási Bíróság munkáját. A konkrét panaszon keresztül rajzolja fel a Bíróság elé kerülő ügyek sokféleségét, illetve bemutatja, hogy a bírói fórum hogyan végzi a munkáját. Célja, hogy bemutassa, hogy milyen jelentős munkát végez a Közigazgatási Bíróság.

- 28. Darák Péter: A közigazgatási bíráskodás Egyed István elemzésében. Pro Publico Bono, 2016. 4. évf. 4. sz. 45–54. o.**

A szerző Egyed István közigazgatási bíráskodással kapcsolatos véleményét tárgyalja, ugyanakkor a tudományos, valamint jogászi életpályájának relevánsabb állomásait, fordulatait is rögzíti. Vizsgálja Egyednek a *Városi Szemlé*ben megjelent, az alsófokú közigazgatási bíráskodásról szóló tanulmányát, majd annak megállapításait a témába vágó kérdések tükrében elemzi.

29. Darák Péter – Csiba Tibor – Haszonicsné Ádám Mária – Patyi András: **A közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatának új szabályozása.** In: Benisné Györffy Ilona (szerk.): *Tizenkilencedik Jogász Vándorgyűlés.* Sopron, 2003. május 15-16. Budapest, Magyar Jogász Egylet, 2003. 23–74. o.

A Magyar Jogászegylet a Tizenkilencedik Jogász Vándorgyűlést 2003. május 15–16-án tartotta Sopronban. Külön szekcióülést rendeztek „A közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának új szabályozása” címmel. Az előadó Darák Péter, a korreferensek Csiba Tibor, Haszonicsné Ádám Mária és Patyi András voltak.

30. Darák Péter: **Közigazgatási Bíróság – előkészületben.** In: Herich György (szerk.): *Telephelyek, fióktelepek adózási, számviteli kérdései: az Adózás Európában – VI. Nemzetközi Adókonferencia előadásainak anyagaiból készült tanulmányok.* Budapest– Pécs, MOKLASZ – Penta Unió, 2012. 5–11. o.

A szerző tanulmánya a „Telephelyek, fióktelepek adózási, számviteli kérdései: az Adózás Európában” című VI. Nemzetközi Adókonferencián elhangzott előadásának írott összefoglalója. A szerző elsőként a közigazgatási és munkaügyi bíróságok szervezetét, tevékenységét s jogszabályi hátterét, történeti előzményeit és az alapvető problémákat ismerteti, különös tekintettel az új hatásköri és eljárási szabályokra. Az előadás második fele a telephellyel, fiókteleppel kapcsolatos bírósági döntéseket vizsgálja meg.

31. Darák Péter: **A közigazgatási bíráskodás jövőbeni irányai. Új Magyar Közigazgatás, 2015. 8. évf. 4. sz. 55–56. o.**

A XXIII. Országos Jegyző-Közigazgatási Konferencián Keszthelyen, 2015. szeptember 17-én elhangzott előadás írott változata. A szerző a közigazgatási bíráskodás új eljárási jogszabályának Igazsági Minisztérium által elkészített koncepcióját mutatja be. Összesen tíz pontban foglalja össze a közigazgatási perrendtartás legfontosabb novumait.

Megjelent továbbá:

Darák Péter: A közigazgatási bíráskodás jövőbeni irányai. In: Gyergyák Ferenc (szerk.): *XXIII. Országos Jegyző-Közigazgatási Konferencia.* Gödöllő, Közzolgálati Tisztviselők Szakmai Szervezeteinek Szövetsége, 2015. 114–118. o.

32. Darák Péter: **A magyar közigazgatási bíráskodás európai integrációja. Doktori disszertáció. Védés éve: 2007. 207 o.**

A szerző a magyar közigazgatási bíráskodás rendszerét európai kontextusban tárgyalja. A dolgozat bevallottan jövőorientált. A szerző megfogalmazása szerint azokra a kulcskérdésekre összpontosít, amelyek az európai szakirodalomból kitűnően is megoldásra várnak. A disszertáció nemcsak a magyarországi előzményeket és a főbb európai, szakirodalomban bevett modelleket tárgyalja, hanem elemzi az Európai Unió jogának hatását, valamint a közigazgatási bíráskodás továbbfejlesztésének belső forrásait, de részletesen foglalkozik a közigazgatási bírókkal kapcsolatos kérdésekkel is.

- 33. Dell'Adami Rezső: Igazságszolgáltatásunk és közigazgatásunk reformja az államhatalmak megosztása szempontjából. Magyar Jogászegyleti Értekezések, 1880. 1. évf. 1. sz. 1–32. o.**

Dell'Adami Rezső a Magyar Jogászegylet 1880. május 9-iki teljes ülésén tartott előadást. A többnyelvű műveltségét és a külföldi szakirodalomban szerzett páratlan tájékozottságát felhasználó Dell'Adami Rezső munkájában a vonatkozó szerzőket és főbb műveiket nagy gondossággal szedte össze, Anglia, Franciaország, Németország, Belgium közigazgatási bíráskodást illető jogi rendjét ismertette a hatalmi ágak elválasztására vonatkozó elméletekről szóló diskurzus fényében.

Részleteiben megjelent:

Dell'Adami Rezső: Igazságszolgáltatásunk és közigazgatásunk reformja az államhatalmak megosztása szempontjából. *Magyar Themis*, 1880. 10. évf. 23. sz. 182–185. o.

Válasz:

Concha Győző: Igazságszolgáltatásunk és közigazgatásunk reformja az államhatalmak megosztása szempontjából. Budapest, 1880. *Magyar Igazságügy*, 1880. 14. évf. 6. sz. 555–561. o.

Concha Győző: Igazságszolgáltatásunk és közigazgatásunk reformja az államhatalmak megosztása szempontjából. Hatvan év tudományos mozgalmi között. In: *Concha Győző összegyűjtött értekezései és bírálatai*. I. kötet, Budapest, 1928. 228–258. o.

- 34. 61. Diczig Alajos: Az alsófokú közigazgatási bíráskodás kérdése. Pénzügyi Fogalmazók Lapja, 1936. 7–8. sz.**

A szerző tanulmányában öt fejezetre bontva az alsófokú közigazgatási bíróságok felállításával szemben érvel, amelyeket az ítélőtáblák székhelyén kell külön szervezetben létrehozni. A kérdéssel kapcsolatos érvek történeti bemutatását követően külön fejezetben érvel a fórumok kialakításának szükségessége mellett, ezt követően az igen részletes javaslatában rögzíti, hogy nézete szerint a közigazgatási felsőbírósághoz csak jogegység érdekében lehetne fordulni.

- 35. Egresy Árpád: A közigazgatási bíróság új alkotmányjogi ügyköre. Az országgyűlési képviselőválasztások felett való bíráskodás. Magyar Közigazgatás, 1927. 45. évf. 14. sz. 2–3. o.**

A tanulmány központjában az országgyűlési képviselőválasztások felett való bíráskodás áll mint a közigazgatási bíróság hatáskörébe tartozó új ügycsoport. A szerző végigtekint az ügykör történetét, valamint hangot ad azon véleményének, miszerint ez az „alkotmányjogi bíráskodás” tökéletesen beleillik a közigazgatási bíróság ügyköreibe. Számos helyen bírálja azt a jogalkotói mulasztást, amely ezt a feladatot 1899-ben a Kúriára bízta.

36. **Egyed István: Az alsófokú közigazgatási bíráskodás. Városi Szemle, 1916. 9. évf. 5–6. sz. 188–221. o.**

A szerző az alsófokú közigazgatási bíráskodás szükségessége mellett tör lándzsát tanulmányában. Elsőként a kialakítás indokoltságát hangsúlyozza a hatáskör folyamatos gyarapodásával, valamint az ebből adódó ügyszámnövekedéssel. Állításait statisztikai adatokkal támasztja alá. Górcső alá veszi mindazokat az államokat és megoldásaikat, ahol már alsófokú közigazgatási bíráskodás működik, ezt követően adja közre a magyarországi kialakításra vonatkozó nézeteit, végezetül pedig a hatáskör és eljárás kérdésével foglalkozik.

37. **Rakovszky Iván: A közigazgatási bíráskodás történelmi és elméleti háttere, valamint fejlődésének iránya. Magyar Közigazgatás, 1942. 60. évf. 4. sz. 1–4. o., 5. sz. 1–3. o.**

A cikk Rakovszky Iván, a közigazgatási bíróság új elnökének előadása, amely a Közigazgatási Bíróság évnitó teljes ülésén hangzott el 1942. január 12-én. A szerző részletesen elemzi a nemzetközi modellek történeti fejlődését és az egykorú tendenciákat is.

További beszámoló:

Felsőbírósági elnökök évnitó beszédei. *Magyar Jogi Szemle*, 1942. 23. évf. 3. sz. 41–67. o.

38. **Rakovszky Iván: A magyar közigazgatási bíráskodás reformja. In: Mártonffy Károly (szerk.): Fejezetek a közjog és közigazgatási jog köréből. Némethy Károly születésének 70. évfordulója és a „Magyar Közigazgatás” félszázados fennállása alkalmából. Budapest, Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt. 1932. 118–119. o.**

A rövid tanulmány a közigazgatási bíráskodás magyarországi reformjával foglalkozik. Két kérdés tárgyalására helyezi a hangsúlyt Rakovszky, egyrészt a hétszintű közigazgatási bíráskodás lehetőségét járja körbe röviden, illetve a hatáskör meghatározásának taxációs vagy elvi módszerű megállapításával foglalkozik. A két témát együtt tárgyalja, hosszasan érvel a kétszintű rendszer kialakítása mellett.

39. **Rakovszky Iván: A közigazgatási bíróság hivatása. Közigazgatástudomány, 1941. 4. évf. 5. sz. 169–173. o.**

A közlemény Rakovszky Iván elnöki „beköszöntő” beszéde. A közigazgatási bíróság feladatával és a közigazgatási bírók hivatási kérdéseivel foglalkozik. Megemlékszik az őt megelőző elnökök személyéről és tevékenységéről is. Számos történelmi példát hoz. Több helyen példát hoz a német mitológiából is.

40. **Falcsik Dezső: Közigazgatási bíráskodás. A magyar kir. közigazgatási bíróságról szóló 1896. évi XXVI. törvény cikk magyarázata. Eger, Érseki Lyceum Knyv., 1897. 203 o.**

A közigazgatási bíróságról szóló törvény Falcsik Dezső által készített magyarázata két nagy részre osztható. Az első, *Bevezetés* című részben a szerző a közigazgatási bíróságról általában szól. A második részben adja a szerző a törvény magyarázatát négy fejezetben. A függelékben megtalálható a végrehajtási rendelet is.

41. **F. Rozsnyai Krisztina: *Közigazgatási bíráskodás Prokrusztész-ágyban: A közigazgatás feletti bírói kontroll változó körülmények között, változatlan formában.* Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2010. 281 o.**

A monográfia a szerző doktori disszertációján alapszik. Rozsnyai Krisztina a jogi módszereken túl a közigazgatás-tudomány más diszciplínáinak módszereit is felhasználja a három nagy részből álló munkában. A külföldi összehasonlítás alapját a német jog képezi. Elemzi azokat az európai hatásokat, amelyek az uniós országok közigazgatási bíráskodására hatnak. Az újszerű megközelítésben írt könyvében a szerző nemcsak a közigazgatási bíráskodásról mint jogintézményről ír, hangsúlyosan elemzi a közigazgatási bírói tisztséget is.

Disszertáció:

Rozsnyai Krisztina: *A közigazgatás feletti bírói ellenőrzés továbbfejlesztésének lehetséges irányai: A közigazgatási bíráskodást meghatározó tényezőkről.* ELTE ÁJK, Doktori értekezés, 2008.

42. **Felszeghy Béla: A közigazgatási jogszolgáltatás reformja. Az alsófoku közigazgatási bíráskodás és a tisztí ügyészi hatóság. *Magyar Közigazgatás*, 1930. 48. évf. 31–32. sz. 1–3., 35. sz. 1–2. o.**

A szerző a közigazgatási bíráskodás történetének és főbb irányzatainak felületes ismertetését követően a tisztí ügyészség intézményével és annak közigazgatáshoz való viszonyát vette górcső alá. A tanulmány célja, hogy megvizsgálja: a tisztí ügyészségek a közigazgatási jogszolgáltatási érdekek szolgálatába állítható-e.

43. **Figula Ildikó: A közigazgatási bíráskodás tervezett átalakítása az eljáró bíró szemszögéből. *Közjogi Szemle*, 2016. 4. sz. 20–26. o.**

A tanulmány az első fokon ítélező bíró szemszögéből mutatja be a közigazgatási bíráskodás szervezeti átalakítását célzó kormányzati elképzelés problematikus pontjait. A szerző bemutatja a döntés-előkészítési folyamatot és a bírói kar általi megismerésének lépéseit is.

44. **Fleck Zoltán: Szakmai és politikai érvek a közigazgatási bíráskodás kapcsán. *Közjogi Szemle*, 2016. 4. sz. 16–19. o.**

Fleck Zoltán államelméleti megközelítésű tanulmányában a magyarországi folyamatok fényében vizsgálja a külön közigazgatási bíráskodás felállításának szándékát, lehetséges funkcióit.

45. **Fluckné Papácsy Edit – Tománé Nagy Erzsébet: A közigazgatási bíráskodás nehéz születése. *Társadalmi Szemle*, 1991. 46. évf. 7. sz. 49–58. o.**

A tanulmányt a rendszerváltás után publikálták, az Alkotmánybíróság híres határozata után, de még a tárgyat rendező törvény előtt. A szerzők határozottan bírálják a törvényhozót késlekedése miatt, és figyelmeztetik, hogy ez végső soron a jogintézmény lejáratásához vezet.

46. Gálbory László: **Hozzászólás az alsófoku közigazgatási bíróság felállítására és megszervezésére kérdéséhez.** *Magyar Közigazgatás*, 1929. 47. évf. 27. sz. 1–2. o.

A szerző az alsófokú közigazgatási bíráskodás bevezetéséről folyó tudományos és szakmai vitához kapcsolódóan összegezte az addigi főbb vonatkozó eseményeket, mint például az Országos Jogászgűlés vonatkozó vitáját. Röviden ismerteti Wlassics Gyulának az alsófokú közigazgatási bíróságok bevezetésére vonatkozó három tervét.

47. Grosch Károly: **A közigazgatási bíróság hatásköre közegészségügyi vonatkozású kérdésekben.** In: Mártonffy Károly (szerk.): *A mai magyar egészségügyi közszolgálat.* Budapest, Állami Ny., 1942. 47–61. o.

A kötet a VII. közigazgatási továbbképző tanfolyam előadásait tartalmazza. Grosch Károly előadásában a Közigazgatási Bíróság közegészségügyi vonatkozású feladatait és joggyakorlatát elemzi a hatáskört megállapító jogszabályokon és a vonatkozó elvi határozatokon keresztül.

48. Gruber Lajos: **A közigazgatási bíráskodás eszméje, kellékei és alakzatai Európában, különös tekintettel Magyarországra és e kérdés parlamenti sorsának történetére hazánkban.** Budapest, Athenaeum, 1877. XVI, 495 o.

1877-ben született meg Gruber Lajos munkája, amely főként jogtörténeti és összehasonlító jogi szempontból vizsgálta a közigazgatási bíráskodás eszméjét. A *Jogtudományi Közlöny* hasábjain megjelent tanulmányorozatából készült könyvében az európai rendszereket veszi górcső alá. Országonként tárgyalja a közigazgatási bíráskodást, túlnyomó részben a német területekre helyezve a hangsúlyt.

A monográfia alapjául szolgáló tanulmányok:

Gruber Lajos: A közigazgatási bíráskodás alakzatai Európában. *Jogtudományi Közlöny*, 1877. 12. évf. 35–49. sz.

Gruber Lajos: Közigazgatási bíráskodás. *Magyar Themis*, 1877. 7. évf. 22–45. sz.

Ismertetések:

Concha Győző: A közigazgatási bíráskodás. Irta Gruber Lajos. A budapesti kir. tudományegyetem által jutalmazott pályamunka. Külön lenyomat a Magyar Themis-ből. Budapest, 1877. 495. *Magyar Igazságügy*, 1878. 5. évf. 4. sz. 347–352. o.;

Lánczy Gyula: A közigazgatási bíráskodás. *Nemzetgazdasági Szemle*, 1877. új folyam, 1. évf. 4. sz. 120–123. o.

További vonatkozó publikáció:

Gruber Lajos: A legújabb bajor törvény a közigazgatási törvényszék felállításáról és a vitás közigazgatási ügyekben követendő eljárásról. *Jogtudományi Közlöny*, 1881. 16. évf. 45. sz. 376–378., 48. sz. 400–401. o., 1882. 17. évf. 3. sz. 20–22. o., 15. sz. 117–118. o.

- 49. Gruber Lajos: A közigazgatási bíráskodás kérdése 1877–1879. *Magyar Themis*, 1880. 10. évf. 10. sz. 82–83. o., 11. sz. 90–91. o., 13. sz. 106–107. o.**

Gruber Lajos 1880-ban jelentette meg három részben tanulmányát, amely ismertette és összegezte a kapcsolódó törvényhozási és tudományos vitákat kronologikus sorrendben a Concha Győző és a saját maga által jegyzett monográfiák megjelenésétől, és az arra adott reakcióktól egészen 1879 végéig.

- 50. Gruber Lajos: A miniszterelnök és a közigazgatási bíráskodás. *Magyar Themis*, 1880. 10. évf. 31. sz. 246–247. o., 32. sz. 255–256. o.**

A szerző Tisza Kálmán közigazgatási bíráskodással kapcsolatos véleményét ismerteti és elemzi. Felindultan bírálja Tisza azon megnyilvánulását, mely szerint a közigazgatási bíráskodási feladatot a minisztériumon belül képzeli el. Végigveszi a miniszterelnök kapcsolódó beszédeit és tetteit kronologikus sorrendben. Következtéseit végül a főbb vonatkozó elméleti irányzatok tükrében értékeli.

- 51. Gruber Lajos: Adalék közigazgatási jogszolgáltatásunk jellemzéséhez. *Magyar Themis*, 1880. 10. évf. 25. sz. 201–202. o.**

A szerző egy jogeseten keresztül mutatja be a fennálló közigazgatási jogorvoslati rendszer állapotát és elégtelen működését. Sürgeti a jogalkotót a helyzet jogszabályi úton történő rendezésére, amellyel kapcsolatban a viták már elkezdődtek.

- 52. Gruber Lajos: Igazság-szolgáltatás a közigazgatás terén. *Ügyvédek Lapja*, 1884. 1. évf. 3. sz. 4. o.**

A szerző a pénzügyi közigazgatási bíróság felállításával kapcsolatban hívja fel a figyelmet az általános közigazgatási bíráskodás megoldatlan helyzetére. Hangot ad azon véleményének, miszerint a pénzügyi közigazgatási bíráskodás csupán egyetlen szeletét végzi el a temérdek ügýtípusnak.

53. Grünwald Béla: *Közigazgatásunk és a szabadság*. Budapest, Ráth, 1876. [2], 143 o.

Grünwald Béla tanulmánya a közigazgatási bíráskodással foglalkozó magyar szakirodalmunk egyik előfutára. A polemikus hangvételű írás Concha 1877-es korszakhatárt jelentő munkája előtt jelent meg. A szerző tizenegy fejezetes írása foglalkozik a közigazgatási bíráskodással és az európai modellekkel, túlnyomó részben azonban politikai és államelméleti kérdéseken keresztül közelíti meg a közigazgatás és a szabadság kapcsolódási pontjait.

Válasz:

Concha Győző: *Néhány szó Grünwald Béla „Közigazgatásunk és a szabadság” című röpiratához*. Budapest–Kolozsvár, Tettey Nándor–Demjén Imre, 1876. 4 o.

54. Hattyuffy Dezső: A közigazgatási bíróság és a vármegye. *Magyar Közigazgatás*, 1906. 24. évf. 17. sz. 1–2. o.

A szerző 1906-ban arról értekezett, hogy a vármegyétet jurisdikciós jogkörüket illetően – feladataik független elvégzését garantálendő – egy külön felső bírói fórum alá kell rendelni, ez pedig nem lehet más, csak a közigazgatási bíróság. Ebből kiindulva bírálta a szervezetet korabeli formájában.

55. Herbert Küpper: Magyarország átalakuló közigazgatási bíráskodása. *MTA Law Working Papers*, 2014. 59. sz. 31 o.

A szerző a magyar közigazgatási bíráskodás rendszerének akkori átalakulását veszi vizsgálat alá. A történeti kontextust megteremtendő, három alfejezetben tárgyalja a magyar rendszer múltját. A magyar közigazgatási bíráskodás mai helyzetével összefüggésben tárgyalja az alkotmányjogi kereteket, a bírósági szerkezetet, a közigazgatási bírói életpályát és az eljárásjogot. A tanulmány de lege ferenda javaslatokkal zárul.

56. Horváth E. Írisz: A magyar közigazgatási bíráskodás története. *Iustum Aequum Salutare*, 2007. 3. évf. 2. 161–174. o.

A tanulmány címéhez híven a magyar közigazgatási bíráskodás történetét mutatja be, főként a jogszabályi háttérre és a megjelent jogtörténeti művekre tekintettel. Egyes megállapításait archív forrásokra alapozva hozza meg.

57. Hulkó Gábor: A közigazgatási bíráskodás hagyománya és rövid története Csehországban. In: Szoboszlai-Kiss Katalin – Deli Gergely (szerk.): *Tanulmányok a 70 éves Bihari Mihály tiszteletére*. Győr, Universitas-Győr Nonprofit Kft., 2013. 247–253. o.

Hulkó Gábor az ünnepi kötet részeként megjelentetett tanulmányában a magyarországi közigazgatási bíráskodással kapcsolatos reformszándékok erősödése okán ismerteti a cseh közigazgatási aktusok bírói kontrolljának jogtörténeti előzményeit. A tanulmány komparatív perspektíváját a közös történelmi kapcsolódási pontok indokolják. A szerző végigveszi a cseh közigazgatási jogvédelem történetének főbb csomópontjait.

- 58. Imre Miklós (szerk.): *Közigazgatási bíráskodás*. Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 2007. 150 o.**

A Budapesti Corvinus Egyetem Közigazgatástudományi Kara a mesterképzésén bevezette a „Közigazgatási bíráskodás” című kurzust, amelyhez a tankönyv is készült. A munka összesen hat nagyobb fejezetre osztható.

- 59. Kaltenbach Jenő: *Közigazgatási mérlegelés és közigazgatási bíráskodás*. In: Tóth Károly (szerk.): *Emlékkönyv Dr. Kemenes Béla egyetemi tanár 65. születésnapjára*. Szeged, József Attila Tudományegyetem (JATE), 1993. 181–188. o.**

A szerző hat pontba szedve adja elő gondolatait a közigazgatási mérlegelés és a közigazgatási bíráskodás kapcsolatáról. A tanulmány a jogtörténeti folyamatokat összegzi röviden, nemcsak a magyarországi tendenciákra kitérve, hanem az európai fejleményeket is bemutatja vázlatosan.

- 60. Kautz Gyula: *A politika tudomány kézikönyve*. 2. kiadás. Budapest, Franklin-társulat, 1876. VI fejezet. 433–443. o.**

Kautz Gyula politikatudományi könyvében a közigazgatási bíráskodás kérdésének rövid összegzését adja. A magyar tudományos diskurzusban 1877-ben indult meg a téma tudományos igényű tárgyalása, így a szerző a főbb német, illetve francia irodalomra támaszkodik. Az igazságszolgáltatás általános kérdéseit követően két alfejezetben (182. §–183. §) tárgyalja a „közigazgatásjogi bíróságot” részletesen, amelyben kitér a mintaadó külföldi országok megoldásaira is. E fejezetben belül, de külön alfejezetben tárgyalja az állambíróság modelljét és funkcióját is.

- 61. Kelemen Roland: *A közigazgatási bíráskodás és a garanciális panasz szabályozása, avagy ki volt az alkotmány öre a dualizmusban?* *Acta Humana*, 2016. 2. sz. 95–116. o.**

A szerző tanulmányában a közigazgatási bíróság alkotmányör szerepkörének kérdését járja körül. Elsőként a közigazgatási bíróság előképeit és előzményeit rögzíti. Ezt követően tárgyalja a bíróság felállítását, hatásköreit és a garanciális panaszt. Az utolsó fejezetben pedig a garanciális panasz és a Közigazgatási Bíróság egyéb hatásköreinek korlátozását vizsgálja a kivételes hatalom idején.

- 62. Kilényi Géza: *A közigazgatási bíráskodás néhány kérdése*. *Magyar Közigazgatás*, 1991. 41. évf. 4. sz. 296–303. o.**

A szerző öt résztémát tárgyal írásában. Elsőként az elméleti alapvetést adja meg a választási lehetőségek tömondatszerű felsorolásával. Kitér a közigazgatási bíráskodásért harcoló magyar közigazgatástudományra, különösen Beér János, Szamel Lajos és Toldi Ferenc nevét kiemelve. A „Hogyan tovább” című rész alatt pesszimizmussal értékeli a rendszerváltás kapcsolódó eredményeit, végül az alkotmánybíráskodás és közigazgatási bíráskodás kérdését tárgyalja.

63. **Kmety Károly: A közigazgatási bíróságok hatáskörének szabályozásáról. Magyar jogászegyleti értekezések, VII. kötet 1. füzet. Budapest, Franklin-társulat, 1891. 37 o.**

A tanulmány a Magyar Jogászegylet 1891. március 7-én tartott teljes ülésen felolvasott előadás írott változata. A szerző tanulmányában számos rész kérdés mellett határozottan érvel amellett, hogy a felállítandó közigazgatási bíróság hatáskörét ne taxatív módon, hanem elvi szinten határozzák meg. Megállapításait és nézeteit tíz pontba szedve adja közre.

64. **Kmety Károly: A magyar közigazgatási jog kézikönyve. Budapest, Politzer, 1897. 211–249. o.**

Kmety a közigazgatási jog egészét átfogó kézikönyvének első kötet ötödik fejezetében foglalkozik a közigazgatási bírászkodás kérdésével átfogóan. Az általános elméleti alapvetést követően ismerteti a magyar közigazgatási bíróság szervezetét, hatáskörét, eljárásrendjét, a közigazgatási bírák szolgálati viszonyát és a bíróság működését is. Bírálja a magyar közigazgatási bíróság hatáskörének terjedelmét.

65. **Koi Gyula: A magyar királyi Közigazgatási Bíróság közérdekkel kapcsolatos joggyakorlata. In: Szamel Katalin (szerk.): Közérdek és közigazgatás. Budapest, MTA Jogtudományi Intézet, 2008. 297–304. o.**

A szerző a Közigazgatási Bíróság közérdek fogalmához kapcsolódó joggyakorlatát elemzi. Elsőként a levéltári iratok és a döntvények szerepét foglalja össze, ezt követően rögzíti a történeti előzményeket. A tanulmány harmadik fejezetében a döntvénytárak segítségével konkrét döntések tükrében vizsgálja a bírói fórum joggyakorlatát.

66. **Koós István – Lengyel József: A m. kir. Közigazgatási Bíróság adókra és illetékekre vonatkozó hatályos döntvényeinek, jogegységi megállapodásainak és elvi jelentőségű határozatainak gyűjteménye. 1896–1941. 1. köt. 373 o., 2. köt. 394 o., 3. köt. 422, [1] o., 4. köt. 504 o. Budapest, Szerzők, 1942.**

A négykötetes döntvénygyűjtemény tematikus bontásban foglalja össze a joggyakorlatot a közigazgatási bíróság felállításától kezdődő időszakot tekintve át. Az első kötet földadó, házadó, kereseti- és társulati adó témájú döntéseket veszi górcső alá, míg a második kötet a jövedelem- és vagyonadó, forgalmi adók, vagyonváltság, rokkantadó, közúti adó, egyházi adó és közadók kezeléséhez tartozó döntéseket rendszerezi. A harmadik kötet az okirati és közigazgatási illetékekkel foglalkozik, míg a negyedik a vagyonátruházási és törvénykezési illetékek témáját dolgozza fel.

Ismerteti:

Martonyi János: Gyűjtemények közigazgatási bíróságunk joggyakorlatából. *Közigazgatástudomány*, 1938. 1. évf. 3. sz. 259–265. o.

Korábban megjelent kötet:

Koós István – Lengyel József: *A M. Kir. Közigazgatási bíróság adókra és illetékekre vonatkozó hatályos döntvényeinek, jogegységi megállapodásainak és elvi jelentőségű határozatainak gyűjteménye 1937–1941.* Budapest, Szerzők, 1941. 414 o.

Koós István – Lengyel József: *A M. kir. Közigazgatási Bíróság adókra és illetékekre vonatkozó hatályos döntvényeinek, jogegységi megállapodásainak és elvi jelentőségű határozatainak gyűjteménye, 1934–1937.* Budapest, 1937. [9], 45–217, [1], 83–280. o.

67. Kovács András György: Közigazgatási bíráskodás: erősödő alapjogvédelem? *Fundamentum*, 2016. 20. évf. 1. sz. 79–86. o.

A szerző tanulmányában arra a kérdésre keresi a választ, hogy az Alaptörvény hatálybalépése óta melyek azok az okok, amelyek erősítették a közigazgatási bíráskodás alapjogvédelmi funkcióját. Az okok egy része közvetlenül az Alaptörvénnyel kapcsolatos, más részük az Alkotmánybíróság alapjogvédelmi jellegű aktivitásának csökkenéséből ered, harmadik csoportja pedig nemzetközi jogi, uniós jogi fejleményekből.

68. Kovács Mihály: A közigazgatási bíráskodás problémái, figyelemmel a közigazgatási bíróság kétfokúvá tételének szükségességére. *Miskolci Jogászélet*, 1940. 16. évf. 3. sz. 33–40. o.

A közlemény a szerző által a debreceni Ügyvédi Kamara 1940. április 11-i ülésén elmondott beszédének írott változata. A szerző történeti adalékokkal és nemzetközi példával mutatja be a magyar közigazgatási bíráskodás problémáit. Leghangsúlyosabban a szervezeti kérdés átalakítása jelenik meg. A kétfokú rendszer kidolgozását támogatja, azonban sem az ítélőtáblák helye szerinti, sem a törvényhatóságokéni megoldással nem ért egyet.

A teljes beszéd:

Kovács Mihály: A közigazgatási bíráskodás problémái, figyelemmel a közigazgatási bíróság kétfokúvá tételének szükségességére. *Miskolci Jogászélet Könyvtára*, Új sorozat, 1940. 50. sz.

69. Kovács Miklós: A középfokú közig. Bíróságok és a pénzügyigazgatás. *Magyar Közigazgatás*, 1933. 51. évf. 43. sz. 4. o.

A szerző a közigazgatási bíróság hatásköri reformjával foglalkozik rövid közleményében. Rögzíti a bírói fórum túlterheltségét, megoldási javaslatként pedig az értékhatár bevezetését javasolja.

70. **Kuncz Ignác: A közigazgatás függetlensége a közigazgatási bíráskodásban. *Jogtudományi Közlöny*, 1884. 19. évf. 7. sz. 49–50. o.**

Rövid tanulmányában a szerző összegzi a *Jogtudományi Közlönyben* 1878-ban megjelentetett hosszabb tanulmányát, és az eredményeit felelevenítve és aktualizálva fűz újabb megjegyzéseket a közigazgatási bíráskodásról szóló tudományos diskurzushoz.

71. **Kuncz Ignác: A közigazgatási bíráskodás. *Jogtudományi Közlöny*, 1878. 13. évf. 21. sz. 169–171. o., 24. sz. 193–196. o., 25. sz. 201–203. o., 26. sz. 210–211. o., 28. sz. 228–229. o. 29. sz. 234–235. o., 30. sz. 241–242. o., 31. sz. 249–251. o., 32. sz. 257–258. o., 33. sz. 265–268. o., 34. sz. 274–278. o., 35. sz. 282–286. o., 36. sz. 289–290. o., 37. sz. 298–300. o., 38. sz. 306–308. o., 39. sz. 314–317. o., 45. sz. 363–366. o., 46. sz. 370–373. o.**

Kuncz Ignác cikksorozatban törekedett bizonyítani, hogy a közigazgatási bíráskodást a közigazgatás függetlenségének megóvása mellett kell megvalósítani. Hangot ad azon véleményének, miszerint a magyar közjogot meg kell tisztítani a feudális viszonyokból hátramaradt erőteljes magánjogi befolyástól.

72. **Kuncz Ignác: A közjogi s különösen a közigazgatási bíráskodás philosophiája. *Magyar Philosophiai Szemle*, 6. évf. 5–6. sz. 374–401. o.**

Kuncz a tanulmányát a *Jogtudományi Közlönyben* megjelent tanulmánysorozatában megfogalmazott tételek felelevenítésével kezdi, ezt követően tesz kísérletet a közigazgatási bíráskodás jogfilozófiai és államelméleti alapjait meghatározni.

73. **Lánczy Gyula: A közigazgatási bíráskodás szervezéséről Magyarországon. *Magyar igazságügy*, Budapest, 1883. 19. köt. 1. sz. 27–49. o.**

A tanulmány azon az előadói jelentésen alapszik, amelyet a szerző a magyar közigazgatási bíráskodás megszervezéséről szóló az 1882. évi Magyar Jogászyűlés IV. szakosztályának október 3-i ülésén előterjesztett, és amelyet ezen a vitán mind a szakosztály, mind pedig a teljes ülés elfogadott. Az egyetlen szisztematikus, kidolgozott bírálatot, amely ezen a jelentésen kívül készült, Concha Győző tette közzé ugyancsak a *Magyar Igazságügy* hasábjain. A vita során felmerült észrevételeket is rögzítették az előadói tervezet itt publikált változatában.

Különlenyomat:

Lánczy Gyula: *A közigazgatási bíráskodás szervezéséről Magyarországon*. Budapest, Zilahy, 1883. 49 o.

74. **Lánczy Gyula: A közigazgatási bíróság törvényjavaslatáról. 1894. január 15. *Magyar jogászegyleti értekezések*, X. kötet, 6. füzet Budapest, Franklin-társulat, 1894. 27 o.**

Lánczy Gyula a Magyar Jogászegyletben 1894. január 15-én tartott előadásának írott anyaga. Újra elkötelezi magát amellett, hogy speciális feladata miatt alsó fokon, első folyamodásban a közigazgatási bírósági feladatot a közigazgatáson belül kell ellátni, majd másodfokon azt egy független, speciális szakbíróságnak kell ellátnia.

- 75. Lomnici Zoltán: Wlassics Gyula, a Magyar Közigazgatási Bíróság elnöke. In: Kozma György (szerk.): Ünnepi tanulmánykötet Petrik Ferenc 70. születésnapjára. Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2003. 161–166. o.**

A szerző a Közigazgatási Bíróság második elnökének, Wlassics Gyulának az életével és szakmai pályafutásával foglalkozik. Az életrajzi adatokat követően először a közigazgatási bíráskodást érintő magyar közjogi vitákat ismertette, ezt követően fejtette ki Wlassics ezekben a vitákban képviselt álláspontját.

- 76. Lucidus: A közigazgatási bíróságról szóló törvény megváltoztatása. Magyar Közigazgatás, 1933, 51. évf. 18. sz. 3–5. o.**

A szerző tanulmányában élesen bírálja az alsófokú közigazgatási bíróságok létrehozása mellett érvelőket. Az ügyteher lazítása érdekében azt javasolja, hogy a hatáskört korrigálják, illetve helyes munkabeosztást dolgozzanak ki. Érvelésében kiemeli, hogy az alsófokú közigazgatási bíróságok felállítása esetén a jogegység biztosításának esélye romlani fog.

Válasz:

Tihanyi Lajos: Az alsófokú közigazgatási bíróságok, a jogegység, a helyhatósági önkormányzat és a nemzetállam. *Magyar Közigazgatás*, 1933. 51. évf. 19. sz. 4–5. o.

Viszontválasz:

Lucidus: Viszontválasz egy, a „Közigazgatási Bíróságról” szóló cikkekre. *Magyar Közigazgatás*, 1933. 51. évf. 21. sz. 4–5. o.

- 77. Lugosi József: A közigazgatási (határozatok bírósági felülvizsgálata iránt kezdeményezett) per és a polgári per összehasonlítása. Új Magyar Közigazgatás, 2010. 3. évf. 8. sz. 2–13. o., 9–10. sz. 3–16. o.**

A kétrészes tanulmány a szerző által készített győztes pályamunka egy rövidített, szerkesztett és kiegészített része, amelyet a Magyar Közigazgatási Bírák Egyesülete által 2008-ban meghirdetett pályázatra nyújtott be. Az első rész a Pp. közigazgatási perekre vonatkozó szabályait a perjogi alapelvek és az alkotmányosság követelményei szemszögéből vizsgálja, a második rész pedig a közigazgatási bíráskodás továbbfejlesztésével foglalkozik.

- 78. A Magyar Közigazgatási Bíróság 50 éve: 1897–1947. Budapest, Máté Ny., 1947. 366 o.**

A Közigazgatási Bíróság fennállásának 50 éves évfordulója alkalmából tartott megemlékezések közül a Közigazgatási Bíróság által kiadott kötet jelenti a legnagyobb művet, amely számos tanulmányt foglal magában közigazgatási bírák tollából, nemcsak szervezeti kérdéseket tárgyalva, hanem a hatásköröket, egy-egy téma joggyakorlatát is elemezték.

Különlenyomatban, kibővítve megjelent:

Kullmann Lajos: *Közigazgatási bíróság 50 évi működésének hatása a magyar társulati adójog fejlődésére.* Budapest, Máté Ny. 1947. 50 o.

Kozocsa Jenő – Szoyka Kornél – Márffy Albin: *A Közigazgatási Bíróság hatáskörét érintő jogszabályok (1896. évtől 1947. okt. 1-ig).* Budapest, Herédi, 1948. 83 o.

79. Martonyi János: A csehszlovák közigazgatási bíróság reformjának tervezete. Közigazgatástudomány, 1938. 1. évf. 1. sz. 48–56. o.

A tanulmány a szorgalmazott közigazgatási bíráskodás magyar szervezetével és hatáskörével kapcsolatos, régóta sürgetett módosításokkal kapcsolatban született. A csehszlovák reformjavaslatok tanulmányozását azért tartja magyar szempontból fontosnak, mivel az ott működő rendszer közös mintára, az osztrák Verwaltungsgerichtshofra épül, ugyanakkor az azóta felvetődött problémák is közel azonosak, ezért az ottani fejlemények folyamatos szem előtt tartása indokolt.

80. Martonyi János: Államigazgatási határozatok bírói felülvizsgálata. Budapest, Közgazdasági és Jogi Kvk., 1960. 300 o.

A közigazgatási bíráskodás avatott kutatója 1960-ban tette közzé a szocialista ideológiai elvárások szerint kidolgozott munkáját Államigazgatási határozatok bírói felülvizsgálata címmel. Az elméleti alapvetéseket vizsgáló két fejezet után tárgyalja a szervezeti, a hatásköri, illetve az eljárási kérdéseket.

81. Martonyi János: A bíróságok szerepe az államigazgatás törvényességének biztosításában. Az MTA gazdaság- és jogtudományi osztályának közleményei, 1966. 1. évf. 177. o.

Martonyi elsőként 1963 novemberében kísérelte meg megvédeni disszertációját, amely *A bíróságok szerepe az államigazgatás törvényességének biztosításában* címet viselte. Óvás folytán másodsor, 1965. május 18-án védte meg sikeresen. Opponensei Búza László, Beér János és Bihari Ottó voltak. A disszertációt nem adták ki.

További beszámolók:

Magyar Tudomány, 1966. 11. évf. Új folyam. 6. sz. 399. o.

Jogtudomány Közlöny, 1967. 22. évf. Új folyam. 3–4. sz. 247. o.

82. **Martonyi János: A közigazgatás reformja és a közigazgatási bíróságok. Dolgozatok a közigazgatási reform köréből.** In.: Kiss István: *Dolgozatok a közigazgatási reform köréből Magyar Zoltán egyetemi tanársága és a Magyar Közigazgatástudományi Intézet alapítása tíz éves évfordulójára.* Budapest, s. n. 1940. 237 o.

A tanulmány Magyar Zoltán ünnepi kötetében jelent meg. Martonyi összesen nyolc pontba szedve tárgyalja a közigazgatási bíráskodás általános elvi kérdéseit. Különösen a közigazgatási bíráskodás szervezeti reformjának témáját járja körül a szerző. Az utolsó fejezetben az alsófokú közigazgatási bíráskodás kiépítéséről szóló vitákat mutatja be, röviden ismertette a főbb terveket.

83. **Martonyi János: A közigazgatási bíráskodás és legújabbkori fejlődése.** Budapest, Kir. Magyar Egy. Ny., 1932. 80 o.

Martonyi János könyvéhez az előszót Magyar Zoltán írta. A szerző a közigazgatási bíráskodás legújabb európai és magyar fejlődését öt részre osztva vizsgálja. Előként a közigazgatási bíráskodás jogelvi hátterét veszi vizsgálat alá, ezt követően tárgyalja a szervezet, hatáskör, végül pedig a közigazgatási bíróságok előtti eljárás újabb tendenciáit. Az ötödik fejezetben részletezi az alkotmányjogi bíráskodás témáját és adja tanulmányának összegzését.

Ismerteti:

A közigazgatási bíráskodás és annak legújabbkori fejlődése. *Magyar Közigazgatás*, 1932. 50. évf. 23. sz. 3. o.

84. **Martonyi János: A közigazgatás jogszerűsége a mai államban.** Budapest, Magyar Közigazgatástudományi Intézet; Pécs, Dunántúl Egyet. K., 1939. 158 o.

Martonyi János fiatalkori kutatómunkájának egyik eredménye a tanulmány, amelyhez mentora, Magyar Zoltán írta az előszót. A szerző államelméleti kérdésekig nyúl vissza, az állami főhatalom kérdésével hosszabban foglalkozik. Az egyéni jogok problémáját, a jogállam jellemzőit, a közigazgatási bíráskodás szerepét és érvényesülését vizsgálja.

85. **Martonyi János: A közigazgatási bíráskodás a nemzeti szocialista Németországban.** *Közigazgatástudomány*, 1939. 2. évf. 2. sz. 105–119. o.

A szerző által kiemelt ismertető jellegű tanulmány bemutatja a weimari rendszer nemzeti szocialista állammá való átalakításának általános tendenciáit, különös tekintettel a közigazgatási bíráskodásra. A folyamat, a tevékenység felvázolását követően a nemzeti szocialista jogi irodalom néhány nevesebb képviselőjének véleményét is ismerteti.

86. **Martonyi János: A közigazgatási bíráskodás bevezetése, szervezete és hatékonysága Magyarországon (1867–1949).** *Acta Universitatis Szegediensis de Attila József Nomiatae, Acta Juridica et Politica*, Tomus XX. Fasciculus 2. Szeged, 1972. 19 o.

Martonyi tanulmányában a közigazgatási bíráskodás magyarországi történetét tekinti át röviden. Ismerteti a közigazgatási bíróság létrejötte előtti tudományos diskurzus főbb véleményeit, illetve a törvény születésének fontosabb aspektusait. Ezt követően tárgyalja a szervezeti reformra irányuló javaslatokat, majd kitér a közigazgatási bíráskodás hatékonyságának kérdéseire. A szerző tanulmányában a Magyarországgal szomszédos országok közigazgatási bíráskodásra vonatkozó szabályozásait is rögzíti a második világháborúig bezárólag.

87. **Martonyi János: A közigazgatási bíráskodás mai rendszere Franciaországban. Magyar Jogászegyleti Értekezések és Egyéb Tanulmányok, 1934. 2. évf. 8. sz. 546–567. o.**

A szerző előadása a Magyar Jogászegylet közjogi és közigazgatási jogi szakosztályának 1934. évi március hó 10. napján tartott ülésén. A tanulmány két fő kérdéskört érintve kívánja a francia közigazgatási bíráskodást bemutatni, egyrészt a szervezeti jellege és összeállítása, másfelől a közigazgatási bíróságok hatásköre és annak felhasználása szerint.

88. **Martonyi János: A német birodalmi közigazgatási bíróság megteremtése. Közigazgatástudomány, 1941. 4. évf. 8. sz. 304–308. o.**

A rövid tanulmány Hitler 1941. április 3-án kiadott a birodalmi közigazgatási bíróság felállításáról szóló törvényerejű rendeletét ismerteti. Az azt megelőző hosszú és nehézkes folyamatra emlékeztet a szerző, majd a törvényerejű rendelet tartamát mutatja be.

89. **Martonyi János: Az ötvenéves Közigazgatási Bíróság. Városi Szemle, 1947. 33. évf. 3–4. 187–201. o.**

A tanulmány a Közigazgatási Bíróság félévszázados évfordulójának alkalmából készült. A szerző összegzi a magyar közigazgatási bíráskodás múltját és elemzi jelenlegi helyzetét. Munkájának alapjai a nagyobb beszédek, tanulmányok, különös tekintettel a Magyar Jogászegylet közigazgatási jogi szakosztálya által 1946 novemberében rendezett ankét során elhangzott felszólalásokra.

90. **Máthé Gábor – Maklári Iván – Lomnici Zoltán: Az ítélőtáblák elhalasztása és a közigazgatási bíráskodás jövője. In: Benisné Györffy Ilona (szerk.): Tizennegyedik jogász vándorgyűlés. Budapest, Magyar Jogász Egylet. 21–46. o.**

1999-ben a Pécsen megtartott tizennegyedik jogász vándorgyűlésen Lomnici Zoltán, a Legfelsőbb Bíróság főtárgya tartott előadást *Az ítélőtáblák elhalasztása és a közigazgatási bíráskodás jövője* címmel, melyet Maklári Iván ügyvéd és Máthé Gábor, az Államigazgatási Főiskola főigazgatója korreferált.

91. **Máthé Gábor: A Közigazgatási Bíróságtól a közigazgatási bíráskodásig – dilemmák.** In: **Kajtár István – Szekeres Róbert (szerk.): Jogtörténeti tanulmányok VII.** Pécs, PTE Állam- és Jogtudományi Kar, 2001. 279–292. o.

A szerző tanulmányában közigazgatási bíráskodással kapcsolatos elméleti kérdéseket vesz végig történeti kontextusban. A tanulmány vezérfonalát a bíráskodás és a közigazgatás elhatárolásának problematikája jelenti. A közelmúlt vonatkozó nemzetközi tendenciáin, a rendszerváltás kori és azt követő magyar eseményeken túl Csemegi Károly gondolatait és a Concha–Lánczy-vitát is felidézti.

92. **Medvigy Gábor: A közigazgatás reformja. Különösen az alsófokú közigazgatási bíróság és a bírói függetlenség kérdései.** *Jogtudományi Közlöny*, 1933. 68. évf. 10. sz. 57–58. o., 12. sz. 69–70. o.

A tanulmány az alsófokú közigazgatási bíróság felállításának újbóli felvetésére született reakcióként. A szerző amellől érvel, hogy az alsófokú közigazgatási bíróság felállítása túlságosan költséges. A jogorvoslati lehetőségeket a közigazgatáson belüli átláthatatlan jogorvoslati rendszer felszámolásával kell kezdeni, ezt követően pedig a meglévő kir. bíróságok valamelyik meglévő fórumát kell hozzárendelni. A törvényszékeken szervezendő tanácsokat tartja a legalkalmasabbnak és a legcél-szerűbbnek.

93. **Mészáros Kálmán: A közigazgatási bírósági döntvények és elvi jelentőségű határozatok betűsoros kézikönyve 1884–1902. évekről.** Debreczen, Csokonay-ny., 1903. 290 o.

A szerző a pénzügyi közigazgatási bíróság és a később felálló közigazgatási bíróság joggyakorlatát foglalja össze gyűjteményében az 1884 és 1902. közötti időszakra vonatkozóan. A munkát a szerkesztő betűsorosan rendezte.

94. **Mudráné Láng Erzsébet: A közigazgatási bíráskodás lehetséges jövője.** *Új Magyar Közigazgatás*, 2013. 6. évf. 9. sz. 33–36. o.

A kúriai bírósági tanuló tanulmánya a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Közigazgatás-tudományi Kara által 2013. május 17-én *A helyi önkormányzatok törvényességi felügyelete* címen megrendezett tudományos konferencián elhangzott előadásának összefoglalása. A közigazgatási bíráskodás szervezeti keretének „harmadik nagy átalakítását” követően vizsgálja az önkormányzatok és a közigazgatási perek kapcsolatát.

95. **Nagy Dezső Bálint: A Közigazgatási Bíróság hatáskörének problémája az osztálybasorozás rendszerénél.** *Pénzügy és Közigazgatás*, 1947. 1. évf. 9. sz. 541–544. o.

A szerző tanulmányában amellől érvel, hogy a 8830/1946. M. E. sz. rendelet által megvalósított módosítás, amely a Közigazgatási Bíróság hatáskörét szűkítette, nem elfogadható. Tétélesen cáfolja a jogalkotó indokait, és kiáll az odatartozó adóalanyok panaszjoga mellett.

96. **Nagy Péter: A közigazgatási bíráskodásról szóló irodalom 1945-ig. *Glossa luridica*, 2018. IV. évf. 3–4. sz. 282–296. o.**

A szerző tanulmányában összegzi a közigazgatási bíráskodásról szóló 1945 előtti magyar szakirodalom jellegzetességeit és főbb tendenciáit. A cikk alapja a retrospektív bibliográfiagyűjtés módszerén alapuló historiográfiai és módszertani áttekintés.

97. **Nádas Krisztina: Bírói kiválasztás és közigazgatás. *Közjogi Szemle*, 2016. 9. évf. 4. sz. 37–43. o.**

A tanulmány azt a kérdést járja körbe, hogy szükséges-e a közigazgatási bírásra nézve sajátos kiválasztási szabályok megalkotása, ezt mi indokolja, miként valósulhat meg, illetve milyen lehetőségekkel dolgozhat a jogalkotó.

98. **Németh Károly – Lukács György: A közigazgatási bíróság törvényjavaslatáról. 1894. január 21. *Magyar jogászegyleti értekezések*, X. kötet. 7. füzet Budapest, Franklin-társulat, 1894. 36 o.**

A közlemény Németh Károly és Lukács György a Magyar Jogászegylet 1894. január 21-én tartott teljes ülésén a közigazgatási bíróságról szóló törvényjavaslatot vizsgáló vitasorozat részeként elhangzott előadásainak írott változatát tartalmazza. Először Németh Károly tartotta meg előadását. Név szerint is reagál Lánczy Gyula és Reichard Zsigmond korábban elhangzott szakvéleményeire. Ezt követte Lukács György előadása, aki Némethhez hasonlóan a javaslat védelmére kelt.

99. **Némethy Károly: A közigazgatási bíróságról szóló törvény magyarázata. Budapest, Pesti Ny., 1897. X, [2], 368 o.**

A szerző a közigazgatási bíróságról szóló törvény magyarázatát a bevezetést követően a törvénynek megfelelően négy részben adja. A bevezetésben elsőként az elméleti alapokat mutatja be. Ezt követően az eredeti felépítésnek megfelelően a törvényt magyarázza, végezetül pedig a végrehajtási rendeletet és az ügyrendet mutatja be. Ezt követően közöl mintákat is a közigazgatási bíróság ügyrendjéhez.

100. **Nyilas Anna: Az elektronizáció tapasztalatai a francia közigazgatási bíráskodásban – a TéléRecours rendszer. *Pro Publico Bono*, 2016. 4. évf. 1. sz. 68–92. o.**

A tanulmány átfogóan mutatja be a francia igazságszolgáltatási szervezetben az elektronizáció bevezetésében történt lépéseket, a jogszabályi környezet kialakítását, illetve összeveti a közigazgatási bíráskodásban működő elektronikus kérelem-előterjesztési rendszert, a TéléRecours-t és az e-Barreau-rendszert.

101. **Obetkó Dezső: A m. kir. közigazgatási bíróság hatásköre. *Magyar Jogász-újság*, 1904. 3. évf. 21. sz. 413–415. o.**

A szerző a közigazgatási bíróság egyik új ítéletével kapcsolatban tárgyalja az ítélező fórum hatáskörének kérdéseit. A fizetési pótlék ügyében a közigazgatási bíróság megállapította, hogy van helye panasznak, illetve hogy abban hatáskörrel rendelkezik. Ezt követően általános hatásköri kérdésekkel foglalkozik.

102. Obetkó Dezső: A közigazgatási bíróság hatásköre. *Magyar Jogász-újság*, 1906. 5. évf. 8. sz. 125–126. o.

A szerző rövid tanulmányában a magyar közigazgatási bíróság hatásköréről folyó vitában kívánja közreadni véleményét. A bírói fórum hatáskörének kiszélesítése mellett érvel. Álláspontja szerint a törvény megalkotásakor a jogalkotó csupán a csekélyebb jelentőségű hatáskörökkel ruházta fel a Közigazgatási Bíróságot, olyan fontos hatásköröket is oda kellene utalni, mint a hadkötelezettség vagy az állampolgársági, ipari és gyámsági és gondoksági ügyek.

103. Observator: A képviselő-választások és a választási jog fölötti bíraskodás. *Ügyvédek Lapja*, 1899. 16. évf. 7. sz. 1–2. o.

A szerző a Curia és a Közigazgatási Bíróság közötti hatásköri kérdések egyik legérzékenyebb pontját tárgyalja, a képviselő-választások és a választási jog feletti bíraskodást. Ez a hatáskör 1899-ben a Curia hatáskörét gyarapította, a szerző azonban már ekkor felvetette, hogy választási ügyekben a Közigazgatási Bíróságnak kellene eljárnia.

104. Pál Emese: A közigazgatási bíraskodás szervezetéről. *JURA*, 2016. 22. évf. 1. sz. 100–107. o.

A szerző a közigazgatási bíraskodás szervezatközpontú elemzését végzi el. A közigazgatási bíraskodás magyarországi történetének összefoglalása után tér ki az egyes szervezeti kérdésekre az Alaptörvény, valamint a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény fényében. Végezetül kritikai nézeteit és javaslatait összefoglalja de lege lata és de lege ferenda.

105. Pap József: Bírói jogvédelem a közigazgatásban. *Magyar Jogászegyleti Értekezések és Egyéb Tanulmányok*, 1940. 8. évf. 31. sz. 143–159. o.

Előadás a Magyar Jogászegylet 1940. évi április 20. napján tartott teljes ülésén. Az első gondolati egységben a közigazgatás és a bírói hatalom viszonyát rajzolja föl jogtörténeti szemszögből, a korábbi jogászegyleti vitákon elhangzottakra való utalással. A másodikban a közigazgatás természetével foglalkozik, és az új alsófokú közigazgatási bíraskodás megvalósításáról adja elő nézeteit. A harmadik pontban a felállítandó elsőfokú közigazgatási bíróságok szervezetéről, hatásköréről és perrendi szabályairól osztja meg meglátásait.

Beszámoló:

Bírói jogvédelem a közigazgatásban. *Magyar Jogi Szemle*, 1940. 21. évf. 9. sz. 197–198. o.

Különlenyomat:

Pap József: *Bírói jogvédelem a közigazgatásban*. Budapest, Attila Ny., 1940. 19 o.

- 106. Pataky Gedeon: *A m. kir. közigazgatási bíróság illetékekre vonatkozó hatályos döntvényeinek, jogegységi megállapodásainak és elvi jelentőségű határozatainak gyűjteménye. 1879–1931.* Budapest, Merkantil Ny., 1932. 528 o. Pótfüzet, 1934-ig. Budapest, Fráter Ny., 1934.**

Pataky Gedeon, a közigazgatási bírósági tanácsjegyző gyűjteményében az illetékekre vonatkozó jogagyagot gyűjti össze. A munka előszavát Benedek Sándor, a közigazgatási bíróság másodelnöke írta. A gyűjtemény könnyebb használatát évenkénti számmutató, betűrendes és számsoros tárgymutató segíti.

- 107. Patyi András – Köblös Adél: *A közigazgatási bíráskodás alkotmányos alapjai. Pro Publico Bono*, 2016. 4. évf. 3. sz. 8–29. o.**

A tanulmány az önálló közigazgatási perrendtartás alapelveinek és tételes szabályainak elemzését adja az alkotmányos alapelvek tükrében. A tanulmány a szakirodalmi eredmények és álláspontok figyelembevételével mellett felhasználja a releváns alkotmánybírói határozatokat is.

- 108. Patyi András: *Beköszöntő: a külön közigazgatási bíróság aktualitása 20 éve és most.* Új Magyar Közigazgatás, 2010. 3. évf. 4. sz. 1–3. o.**

Patyi András mint legfelsőbb bírósági bíró és egyetemi docens fogalmazta meg az Új Magyar Közigazgatás című folyóirat egyik beköszöntőjét, amelyben a közigazgatási bíráskodás kérdésének időszerűségét járja körbe.

- 109. Patyi András: *Közigazgatási bíráskodás de constitutione ferenda.* In: Gerencsér Balázs – Takács Péter (szerk.): *Ratio legis, ratio iuris: liber amicorum: studia A. Tamás septuagenario dedicata: ünnepi tanulmányok Tamás András tiszteletére 70. születésnapja alkalmából.* Budapest, Szent István Társulat, 2011. 234–247. o.**

A szerző négy fejezetben foglalkozik a közigazgatási bíráskodás kérdésével. Az első, *A szocialista jog* című fejezet a történeti előzményeket mutatja be, a második, *Az ikerjelenség* című fejezet pedig a közigazgatási bíráskodás és az alkotmánybíráskodás viszonyát elemzi. *De constitutione lata* cím alatt az Alkotmányban elfoglalt helyét veszi górcső alá, végül az új alkotmányhoz tesz javaslatot, többek között kiáll a külön közigazgatási bíróság felállítására mellett.

- 110. Patyi András: *Velünk élő szocialista jog – avagy közigazgatási bíráskodásunk alapjai.* *Leviatán*, 2004. 1. évf. 1. sz. 109–146. o.**

A tanulmány alapjául a szerző 2002-ben, *Közigazgatási bíráskodásunk modelljei* címmel megjelent könyve szolgált alapul. A tanulmány célja, hogy bemutassa a jelenkori magyar közigazgatási bíráskodás megoldásainak eredőjét, különös tekintettel a szocialista jog örökségére.

- 111. Patyi András: A magyar közigazgatási bíráskodás a hatályos magyar alkotmányos rendszerben, az Alkotmánybíróság határozatai tükrében. *Jogtudományi Közöny*, 2001. 56. évf. 10. sz. 417–430. o.**

A szerző a közigazgatási bíráskodás kérdését az Alkotmány vonatkozó szabályai-
iból kiindulva elemzi hét fejezetben. Részletesen vizsgálja az Alkotmánybíróság e
tárgyban hozott határozatát, majd a bírói felülvizsgálat jogorvoslati jellegét veszi
górcső alá. Kitér az Alkotmány 70/K. §-a körüli ellentmondásokra, és a közigazgatá-
si bíráskodás hatalmi ágak rendszerében történő elhelyezésére. Végül a bírói úthoz
való jog alapkategóriává válásával kapcsolatos nézeteit rögzíti.

- 112. Patyi András: Az angol közigazgatási bíráskodásról, néhány történeti aspektus-
sal. *Jogtudományi Közöny*, 1995. 50. évf. 8. sz. 372–383. o.**

A tanulmány az angol közigazgatási bíráskodás fontosabb kérdéseit vizsgálja. A
terminológiai meghatározásokat követően az angol közigazgatási bíráskodás mai
rendszerét mutatja be. Elsőként a bírói felülvizsgálat eljárás kérdéseit tárgyalja,
majd az anyagi jogi szabályokat tekinti át. Ezt követően tárgyalja történeti aspek-
tusból a prerogatív wrighteket.

- 113. Patyi András: A közigazgatási bíráskodás: az 50. § (2) bekezdés magyarázata.
In: Jakab András (szerk.): *Az Alkotmány kommentárja II.* Budapest, Századvég
Kiadó, 2009. 1756–1787. o.**

Az Alkotmány kommentárjának ezen fejezete a közigazgatási bíráskodással foglal-
kozik. Elsőként a szerző a közigazgatási bíráskodás legújabb kori történetét mutatja
be. Ezt követően a bírósági ellenőrzési jogot vizsgálja különböző alapjogi aspektu-
sokból, úgymint a jogorvoslatihoz való joghoz fűződő viszonya. Nagy szerepet kap
az Alkotmánybíróság gyakorlata, ugyanakkor vizsgálja a közigazgatási jogvédelem-
nek az Alkotmány más rendelkezéseihez fűződő viszonyát is.

- 114. Patyi András: Szervezet és hatáskör alapkérdései közigazgatási bíráskodásunk
hatályos rendszerében. *Jogtudományi Közöny*, 2002. 57. évf. 3. sz. 125–144. o.**

A szerző nyolc fejezetben tárgyalja a közigazgatási bíráskodás alapkérdéseit. Első-
ként a bírói felülvizsgálatot végző szerv kérdését járja körbe, ezt követően tér ki a
hatáskör alapkérdéseire, majd a hatósági államigazgatási ügyekben való bírósági
hatáskörre, a rendészeti jogorvoslatok, helyi önkormányzati ügyek felülvizsgálatá-
ra, illetve más törvényben rögzített hatásköreire. Ezt követően tér ki a törvényességi
felügyelet vagy felülvizsgálat kérdésére, végül pedig a közszerződésekkel kapcsola-
tos nézeteit ismerteti.

- 115. Patyi András: Megállapítások és tézisek a magyar közigazgatási bíráskodás kö-
rében. In: Hack Péter – Király Eszter – Korinek László – Patyi András (szerk.):
Gályapadból laboratóriumot: Tanulmányok Finszter Géza professzor tiszteletére.
Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2015. 307–316. o.**

A szerző tanulmányában alkotmányossági vagy elvi szempontból kívánja alátá-
masztani azt az álláspontját, miszerint szükség van Magyarországon is külön köz-
igazgatási bírósági eljárási kódexre. A tanulmány a közigazgatási bíráskodást mint
állami hatalmi tevékenységet vizsgálja, és ezáltal igyekszik megválaszolni egyes
alapkérdéseket öt fejezetben.

- 116. Patyi András: A közigazgatási bíráskodás alkotmányos háttérének eredete és jelentése.** In: Balogh Elemér – Homoki-Nagy Mária (szerk.): *Emlékkönyv Dr. Ruszoly József egyetemi tanár 70. születésnapjára.* Szeged, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2010. 653–670. o.

A szerző az Alkotmány 50. § (2) bekezdésének 1989. október 23-tól az új Alaptörvényig hatályban lévő szövegének történeti elemzését végzi el, arra a kérdésre keresve a választ, hogy milyen céllal került be a norma az Alkotmányba, illetve mi lehetett a megalkotásakor jelentéstartalma.

- 117. Patyi András: Hatáskör és eljárás a magyar közigazgatási bíráskodás történeti modelljében.** *Magyar Közigazgatás*, 2001. 51. évf. 11. sz. 655–667. o.

A magyar közigazgatási bíráskodást történeti kontextusban tárgyaló tanulmány a közigazgatási bíróság felállítására előtérbe hozott tudományos és közéleti vitákban elhangzott legfontosabb érveket és véleményeket is összegyűjti és ismerteti. A történeti irodalom számbavételét követően felhívja a figyelmet a fehér foltokra. A tanulmány teljesített céljaként a hatásköri és eljárási szabályokhoz nyújtott adalékok felmutatását jelöli meg.

- 118. Patyi András: Közigazgatási bíráskodásunk modelljei: Tanulmány a magyar közigazgatási bíráskodásról.** Budapest, Logod Bt., 2002. 254 o.

A monográfia Patyi András doktori disszertációjának könyvváltozata. Elsőként a magyar közigazgatási bíráskodás történeti modelljét vizsgálja meg. A második világháború után szorgalmazott alkotmányvédő funkciót is elemzi, illetve a történeti modell jelenkori felhasználhatóságát. Ezt követően külön fejezetben elemezte a rendes bíróságok által végzett közigazgatási bíráskodás angol modelljének alapvető vonásait, a közigazgatási (államigazgatási) határozatok bírói felülvizsgálatát a szocialista jog időszakában, a magyar közigazgatási bíráskodás jelenkori modelljének alapjait és a bírói felülvizsgálat hatályos modelljének részletes hatásköri szabályait.

Disszertáció:

Patyi András: *Közigazgatási bíráskodásunk modelljei (múlt, jelen, jövő)*. Doktori értekezés, Pécsi Tudományegyetem, Állam- és Jogtudományi Kar Budapest, 2001. 271 o.

Ismerteti:

Cserny Ákos: Patyi András: *Közigazgatási bíráskodásunk modelljei.* *Jogtudományi Közlöny*, 2003. 58. évf. 11. sz. 490–492. o.

- 119. Petrik Ferenc: Közigazgatási bíróság – közigazgatási jogviszony.** Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft. 2011. 329 o.

Petrik Ferenc munkájának első felében azt a hiányt igyekszik pótolni, hogy a közigazgatási jogviszonynak nincs megalapozott fogalma. A könyv második fele részletesen elemzi a magyarországi közigazgatási bíráskodás mikéntjét. A szerző összeveti a külön bíróság előnyeit és hátrányait a rendes bíróságokon belül viszonylagos önállósággal rendelkező ítélkezési módszer tulajdonságaival.

- 120. Petrik Ferenc: A közigazgatási bíráskodás aktuális kérdései. *Bírák Lapja*, 1993. 3. évf. 2. sz. 81–92. o.**

A tanulmány a Magyar Tudományos Akadémia Közigazgatástudományi Bizottsága ülésén elhangzott beszéd írott változata. A szerző elsőként a rendszerváltás közigazgatási bíráskodással kapcsolatos eseményeit ismerteti. Ezt követően a szerző határozottan kiáll a reform és az az által megvalósított, nem a korábbi különálló közigazgatási bíróságot helyrálító modell mellett.

- 121. Petrik Ferenc: Százéves a közigazgatási bíráskodás. *Jogtudományi Közlöny*, 1996. 51. évf. 9. sz. 345–347. o.**

Petrik Ferenc, a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiumának elnöke, a Deák Ferenc Továbbképző Jogakadémia 1996-os tudományos ülésszakának megnyitó előadásában összegezte a százéves magyar közigazgatási bíráskodás addig bejárt útját, az államigazgatási határozatok bírósági ellenőrzését.

- 122. Petrik Ferenc: A közigazgatási bíráskodás. *Magyar Közigazgatás*, 1991. 41. évf., 4. sz. 289–295. o.**

A tanulmány elsőként a magyar közigazgatási bíráskodás rövid történetét összegzi, ezt követően három problémakört tárgyal az azokhoz tartozó vélemény típusok ismertetésével: elsőként, hogy milyen ügyekre terjedjen ki a hatáskör, másodikként, hogy milyen eljárásrend szerint működjön, ennek keretében egy vagy kétfokú legyen-e a fórumrendszer. Harmadikként pedig azt vizsgálja a szerző, hogy a határozatok terjedelme kasszációs vagy reformatórius legyen-e.

- 123. Petrik Ferenc: *Közigazgatási perek 1990–1998. Közigazgatási Döntvénytár. Budapest, HVG-ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., 1999. 487 o.***

1999-ben jelent meg a közigazgatási perek nyolc éves joggyakorlatát átfogó döntvénytár Petrik Ferenc szerkesztésében. A munkában részt vett még Bauerné Polony Enikő, Kaszainé Mezey Katalin, Kozma György és Lomnici Zoltán. A munkát Solt Pál lektorálta. A gyűjteményben a vonatkozó joggyakorlatot tizenhét fejezetben, tematikusan rendezték. A kötet végén tárgymutató található.

- 124. Petrik Ferenc: A közigazgatási bíráskodás továbbfejlesztésének elvi kérdései. *Új Magyar Közigazgatás*, 2013. 6. évf. 9. sz. 1–9. o.**

A szerző a közigazgatási bíráskodás továbbfejlesztésének fontosabb kérdéseivel foglalkozik. Elsőnek a különbíráóság lehetőségét járja körbe, majd a közigazgatási bíráskodás céljával foglalkozik. Ezt követi a formai vagy tartalmi elbírálás kérdése, majd a közigazgatási per megindítását vizsgálja meg. Végül rögzíti véleményét a közigazgatási bíráskodásnak a közigazgatási eljárási jogra gyakorolt hatásáról.

- 125. Petrik Ferenc: A jogállamiság és a közigazgatási bíráskodás.** In: Kozma György (szerk.): *Ünnepi tanulmánykötet Petrik Ferenc 70. születésnapjára.* Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2003. 37–47. o.

Az előadás a Deák Ferenc Továbbképző Jogakadémia megalakulása alkalmából rendezett *A jogállamiság útján – felzárkózás Európához* című tudományos ülésen elhangzott beszéd, amelynek leiratai bekerültek az ünnepi kötetbe. Petrik előadásában számos adalékot ad a közigazgatási bíráskodás rendszerváltás kori történetéhez, utólag pedig értékeli és kritizálja a vonatkozó rendszert.

- 126. Pokoly Lajos: A közig bíráskodás új szervezete.** *Magyar Közigazgatás*, 1933. 51. évf. 20. sz. 3–4. o.

A szerző a magyar közigazgatási bíráskodás kétfokúvá tételéről folyó tudományos vitához kíván hozzászólni. Elsőként számba veszi a kétfokúvá tétel ellenzőinek legfontosabb érveit, ezt követően pedig – a változtatások határozott pártolójaként – sorra megcáfolja azokat.

- 127. Pribula László: A közigazgatási bíráskodás szervezeti és személyi feltételei.** *Közjogi Szemle*, 2016. 9. évf. 4. sz. 33–36. o.

A szerző a közigazgatási bíráskodás megújításának három, egymásra épülő pillérét – a közigazgatási perek elkülönült eljárási szabályainak a létrehozása; a közigazgatási bíráskodás szervezeti kereteinek a részbeni megváltoztatása és a közigazgatási bíró kiválasztási feltételeinek az újragondolása – vázolja fel, amelyekből ez utóbbi kettőt vizsgálja részletesen.

- 128. Puky Endre: A jogérzet válsága és a közigazgatási bíráskodás.** *Magyar Szemle*, 1940. 38. évf. 2. sz. 113–121. o.

A szerző elsőként az élettérelmélettel foglalkozik, ezt követően pedig a történelmi jogon alapuló államterjeszkedés Magyarországra vonatkozó elméletét vizsgálja meg. Puky Endre tanulmányának második felében foglalkozik a közigazgatási bíráskodással, amelynek célját a közjog szolgálatában jelöli meg. Végül jelentős részt szentel az alsófokú közigazgatási bíróságok felállításának kérdésének.

- 129. Puky Endre: A közigazgatási bíráskodás súlya és feladata nemzetünk életében.** *Magyar Közigazgatás*, 1940. 58. évf. 3. sz. 1–4. o.

Az évnyitó beszéd a Közigazgatási Bíróság 1940. január 8-án tartott teljes ülésén hangzott el. Az elnöki beszéd a háborús feszültségekre tekintettel számos általános témát érint, ezt követően tér rá a közigazgatási bíróság helyzetének értékelésére. Hosszabb szakaszon tárgyalja az alsófokú közigazgatási bíróság felállításának kérdését.

Különlenyomat:

Puky Endre: Évnyitó beszéd a m. kir. Közigazgatási Bíróság 1940. évi január hó 9. napján tartott teljes ülésén. Magyarország. Budapest, Fővárosi Ny., 1940. 19 o.

130. Puky Endre: A közigazgatási bíróság és a mentelmi jog. *Magyar Közigazgatás*, 1936. 54. évf. 3. sz. 1–5. o.

A tanulmány Puky Endre 1936. januári évnitó beszédének első része, amelyben az elnök túlnyomórészt a mentelmi jog kérdésével foglalkozik a közigazgatási bíróság eljárásával kapcsolatban. A folyóirat szerkesztősége a beszéd ezen részét egész terjedelemben közzéteszi. A további részeket a *Magyar Közigazgatás* ezt követő számában publikálták.

További beszámoló:

Felsőbírósági elnökök évnitó beszédei. *Magyar Jogi Szemle*, 1936. 17. évf. 2. sz. 49–58. o.

A jogszabályszerkesztés bírálata. Dr. Puky Endrének közigazgatási bírósági elnöki évnitó beszédéből. *Magyar Közigazgatás*, 1936. 54. évf. 4. sz. 3–4. o.

Különlenyomat:

Puky Endre: A közigazgatási bíróság és a mentelmi jog. A jogszabályszerkesztés bírálata. Budapest, *Magyar Közigazgatás*, 1936. 22, [2] o.

131. Puky Endre: A m. kir. Közigazgatási Bíróság a Felsőház költségvetési vitájában. *Magyar Közigazgatás*, 1934. 52. évf. 25. sz. 1–3. o.

A *Magyar Közigazgatás* beszámolót tett közzé Puky Endre, a közigazgatási bíróság elnökének a költségvetés vitájában elhangzott felsőházi beszédéről. Az elnök a létszámnövelés mellett érvel.

132. Puky Endre: Alsófokú közigazgatási bíróság; választási bíráskodás; bírói hivatás. *Magyar Közigazgatás*, 1938. 56. évf. 3. sz. 1–4. o.

A cikk a közigazgatási bíróság 1938. január 10-én tartott évnitó teljes ülésén elhangzott előadás írásos változata, melyet Puky Endre elnök tartott. Négy részre osztotta előadását, amely érintette az alsófokú közigazgatási bíróságok felállításának kérdését, az új választási reformmal kapcsolatos feladatokat is górcső alá vette, végezetül a bírói hivatással összefüggő nézeteit ismertette.

Különlenyomat:

Puky Endre: *Létszámemelés és restancia: alsófokú közigazgatási bíróság: a közigazgatási bíróság és a választójog: a bíróság szerepe a nemzet életében*. Budapest, Pallas Ny., 1938. 15 o.

- 133. Reichard Zsigmond: A közigazgatási bíróságok hatásköre. Magyar jogászegyleti értekezések, VII. kötet, 8. füzet, Budapest, Franklin-társulat, 1891. 17 o.**

A tanulmány a Magyar Jogászegylet 1891. április 18-án tartott teljes ülésén felolvasott előadás szerkesztett változata. A szerző visszautal Kmetty Károly ugyancsak 1891-ben tartott, a hatáskőről szóló előadására, amelyre számos esetben reflektál. Reichard előadásának témáját szűkebben határozza meg, azt a kérdést vizsgálja, hogy a felállítandó magyar közigazgatási bíróság hatáskörét általános elvi jelleggel, vagy az oda tartozó ügytípusok taxatív felsorolásával határozzák-e meg.

- 134. Rónai László: A közigazgatási bíráskodás kialakulásának hazai tapasztalatai. In: *Codificatio processualis civilis: studia in honorem Németh János, II.* Budapest, Eötvös Loránd Tudományegyetem Eötvös Kiadó, 2013. 345–363. o.**

A szerző a magyar közigazgatási bíráskodás történetét elemzi. A tanulmány első fele a közigazgatási bíráskodás felállításához vezető utat mutatja be, ezt követően röviden elemzi magát a magyar királyi közigazgatási bíróságról szóló törvényt is. Összegzi a bírói fórum felszámolása utáni időszakot is. Hosszabb fejezetben vizsgálja a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvényt is, végül pedig a közigazgatási perek újabb szabályait és az új szervezeti kereteket veszi górcső alá.

- 135. Rozsnyai Krisztina: Perjogi önállósulás és különbíróági jelleg a közigazgatási bíráskodásban. *Közjogi Szemle*, 2016. 4. sz. 3–9. o.**

Tanulmányában a szerző azt a kérdéskört járja körbe, hogy a közigazgatási bíráskodás perjogi, eljárásjogi önállósulása mellett, amely a közigazgatási bíráskodás jó működésének legfontosabb feltétele, milyen egyéb intézkedésekre lenne szükség a szakmaiság további javításához. Elsőként elemzi az eddigi szervezeti megoldásokat és a jelenlegi helyzetet, majd megfogalmazza a de lege ferenda javaslatait.

- 136. Rozsnyai Krisztina: A közigazgatási perek polgári perjog általi szabályozottságának problémái. In: Harmathy Attila (szerk.): *10 éves a doktori képzés az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán.* Budapest, 2003. 283–289. o.**

A szerző a magyar közigazgatási bíráskodás jelenkori nehézségeit elemzi, különös tekintettel a polgári perjogba ágyazott eljárási szabályaira, amelyek meglátása szerint nem hagyják érvényesülni a sajátosságoknak megfelelő joggyakorlat kialakulását, a polgári jogi dominancia pedig egyértelmű.

- 137. Rozsnyai Krisztina – Ráth Olivér: A közigazgatási bíráskodás mintakódexe. *Közjogi Szemle*, 2015. 8. évf. 3. sz. 65–71. o.**

A szerzők ebben a közleményben közzéteszik magyar nyelven a közigazgatási bíráskodás mintakódexét teljes szöveggel. A mintakódexet a három európai és latin-amerikai kutatószeminárium alkalmával dolgozták ki 2008 és 2010 között.

- 138. Rozsnyai Krisztina: A hatékony jogvédelem biztosítása a közigazgatási bíráskodásban. *Acta Humana*, 2013. 1. évf. 1. sz. 117–130. o.**

A szerző a szubjektív és objektív jogvédelem kérdését járja körbe négy fejezetben. Elsőként a közelmúlt magyarországi fejlődését ismerteti, majd a közigazgatási bí-

ráskodás célját és a közigazgatási jogvitában eljáró bíróság feladatát vizsgálja meg. Ezt követően az Európában alkalmazott módszereket veszi sorra. A tanulmány befejezéseként néhány nyitott kérdést fogalmaz meg az alapelvek szabályozásával kapcsolatban.

139. Rozsnyai Krisztina: A közigazgatási bíráskodás európai dimenziója. *Jogtudományi Közlöny*, 2007. 62. évf. 9. sz. 383–394. o.

A szerző tanulmányában arra a kérdésre keresi a választ, hogy a közigazgatási bíráskodással kapcsolatban beszélhetünk-e „európaizálódásról”? A közigazgatási bíráskodás saját rendszerezésének előadását követően azt a kérdést vizsgálja, hogy létezik-e olyan, hogy európai (uniós) közigazgatási bíráskodás? Ezt követően veszi górcső alá az Európai Unió közigazgatási bíráskodással kapcsolatos követelményeit. Végezetül a kapcsolódó európai uniós jogot mutatja be és elemzi.

140. Rozsnyai Krisztina: A közigazgatási és munkaügyi bíróságok felállításával kapcsolatos törvénymódosítások margójára. *Jogtudományi közlöny*, 2013. 68. évf. 3. sz. 147–153. o.

Rozsnyai Krisztina tanulmányában a 2011. november 28-án az Országgyűlés által elfogadott a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. által hozott változásokat mutatja be. Ismerteti a közigazgatási és munkaügyi bíróságok új rendszerét, a közigazgatási bírói kar változásait, illetve a Pp. kapcsolódó módosulásait is. Tanulmányának harmadik fejezetében a bíróságok szervezetére, hatáskörére, illetékességére vonatkozó jogszabályok egyes módosításait mutatja be.

141. Ruhmann Emil: A közigazgatási bíráskodás. In.: Mártonffy Károly (szerk.): *Fejezetek a közjog és közigazgatási jog köréből. Némethy Károly születésének 70. évfordulója és a „Magyar Közigazgatás” félszázados fennállása alkalmából*. Budapest, Pallas Irodalmi és Nyomdai Rt. 1932. 120–129. o.

Ruhmann Emil tanulmányában a közigazgatási bíráskodás általános kérdéseit és elméletét veszi górcső alá. Az általános európai eszmeáramlatoktól és államelméleti fejlődéstől kezdve tárgyalja a közigazgatási bíráskodást. Részletesen elemzi a bírói fórum felállítása előtti időszak közjogi és tudományos vitáit. A tanulmány második felében a megalkotott törvény alkotmányjogi jelentőségének bemutatásával foglalkozik.

142. Ruszoly József: *A választási bíráskodás Magyarországon 1848–1948*. Budapest, Közigazgatási és Jogi Könyvkiadó, 1980. 564 o.

Ruszoly József a választási bíráskodásról írt monográfiájának a harmadik részében foglalkozik a Közigazgatási Bíróság vonatkozó gyakorlatával (V–VI. fejezet, 391–474. o.) Elsőként ismerteti a nemzetgyűlési és közigazgatási bírósági választási bíráskodás szervezetét. Ezt követően vizsgálta a vonatkozó anyagi jogi gyakorlatot, különös tekintettel a választhatóság hiányára, a választási korrupcióra, illetve a választási eljárási törvénysértésekre.

Reprint kiadás:

Ruszoly József: *A választási bíráskodás története Magyarországon*. Szeged, A Pólay Elemér Alapítvány Iurisperitus Betéti Társasága, 2015. 564. o.

- 143. Ruszoly József: A Közigazgatási Bíróság ítéletei a megtámadott szegedi és miskolci törvényhatósági bizottsági választások ügyében (1930–1932) In: Peres Zsuzsanna – Kis Norbert (szerk.): Ünnepi tanulmányok Máthé Gábor oktatói pályafutásának 50. jubileumára. *Studia sollemnia scientiarum politico-camerarium*. Budapest, Dialóg Campus Kiadó; Nordex Kft., 2017. 337–351. o.**

A szerző tanulmányában elsőként a választási bíráskodás történetét vázolja fel, kitekintéssel a német és osztrák fejlődésre. Ezt követően ismerteti a választási bíráskodás miskolci gyakorlatát több, a sajtóban is visszhangot vert ügyben. Ruszoly József ezt követően tér ki a tanulmány utolsó fejezetében röviden a szegedi esetekre a vonatkozó levéltári anyag és az egykorú folyóiratok beszámolóí alapján.

- 144. Ruszoly József: Zalai választások a Közigazgatási Bíróság előtt. 1926/27–1930/40. In: Máthé Gábor – Zlinszky János (szerk.): *Degré Alajos emlékkönyv*. Budapest, Unió, 1995. 279–289 o.**

A szerző a zalai választások közigazgatási bírósági gyakorlatával foglalkozik a Degré Alajos emlékére készített tanulmánykötetben megjelent tanulmányában. Degrével való személyes tapasztalatainak megosztását követően tér rá a joggyakorlat részletes ismertetésére és elemzésére. Számos jogeset bemutatásával vázolja fel a korabeli joggyakorlatot.

Másodközlés:

Ruszoly József: *Zalai választások a Közigazgatási Bíróság előtt. 1926–1940. Alkotmány és hagyomány. Újabb jog- és alkotmánytörténeti tanulmányok*. Szeged, JATE Press, 1997. 141–150 o.

- 145. Sárffy Aladár: A közigazgatási bíráskodás reformja. *Az Adó*, 1932. 20. évf. 10. sz. 281–285. o.**

Sárffy a közigazgatási bíróság reformjával kapcsolatos vitához szól hozzá ebben a cikkében. Végigveszi a közigazgatási bíráskodás problémáit. Felhívja a figyelmet arra, hogy noha a Közigazgatási Bíróság egyenrangú a Kúriával, számos olyan ügyben ítéletet kell hoznia, amely a bírói fórum súlyával és tekintélyével látszólag nem egyeztethető össze.

- 146. Sárffy Aladár (szerk.): *A m. kir. Közigazgatási Bíróság adókra vonatkozó hatályos döntvényeinek, jogegységi megállapodásainak és elvi jelentőségű határozatainak gyűjteménye. 1897–1932*. Budapest, Frater Ny., 1933. 503 o.**

A munka a Közigazgatási Bíróság adókra vonatkozó hatályos döntvényeit, jogegységi megállapodásait és elvi jelentőségű határozatait gyűjti össze és rendszerezi az 1897 és 1932 közötti időszak tekintetében. Az előszót Vargha Imre pénzügyminisztériumi államtitkár írta. A munkában részt vett még Voloszynovich Zoltán, Nerád Béla, Lukits Ferenc, Molnár Sándor és Lengyel József. A munka a joganyagot tíz fejezetre osztva tematikusan adja elő.

- 147. Schweitzer Gábor: Közigazgatás – igazságszolgáltatás – jogállamiság, avagy a közigazgatási bíráskodás kezdetei Magyarországon. *Állam- és Jogtudomány*, 1996. 38. évf. 1–2. sz. 21–36. o.**

A szerző a magyar közigazgatási bíróság felállítását megelőző időszak vonatkozó legfontosabb eseményeit veszi górcső alá. A tudományos eredményeket és pengévaltásokat is számba vevő tanulmány rögzíti Lánczy Gyula és Concha Győző vitáját is, illetve beszámol az Országgyűlésben zajló diskurzusról is. A Hieronymi-féle javaslat történetének bemutatását követően a szerző a törvény születésig és a Wekerle Sándor által elnökölt bírói fórum felállításáig tárgyalja a magyar közigazgatási bíráskodás történetét.

- 148. Schweitzer Gábor: A „zsidótörvények” a Közigazgatási Bíróság ítélkezési gyakorlatában. In: Molnár Judit (szerk.): *A nagypolitikától a hétköznapokig: A magyar holokauszt 70 év távlatából. Tanulmányok*. Budapest, Balassi Kiadó, 2016. 164–175. o.**

Schweitzer Gábor a magyar holokauszt 70. évfordulójának alkalmából készített kötetben megjelentetett tanulmányában azt vizsgálja, hogy a Közigazgatási Bíróság ítéleteivel hozzá járult-e a zsidóság rendszerszintű üldözéséhez. Kutatása eredményeként a szerző arra a megállapításra jut, hogy a Közigazgatási Bíróság is hozzájárult a jogalkotó által elindított kényszerdisszimilációs folyamatok erősödéséhez, ugyanakkor cselekvési szabadsága bizonyos mértékig kötve volt.

- 149. Sík Ferenc: A Közigazgatási Bíróság alkonya. 1945-1949. *Jogtudományi Közlöny*, 1984. 39. évf. 8. sz. 453–458. o.**

A szerző, a Pénzügyminisztérium Ellenőrzési Főigazgatóságának főmunkatársa a Közigazgatási Bíróság utolsó időszakát és megszűnésének körülményeit és okait vette számba. A szocialista ideológiát és álláspontot finomítva, de betartó tanulmány eredményei között szerepelnek azok a megállapítások, mint például hogy a Közigazgatási Bíróság sohasem volt képes védelmet adni az állampolgároknak a közigazgatás túlkapásai ellen, eredményei pedig felemásak, ideáljai idejémtúltak voltak.

- 150. Stipta István: A 19. századi angol közigazgatási jogvédelem és a magyar közigazgatási bíráskodás In: Balogh Elemér – Homoki-Nagy Mária (szerk.): *Emlékkönyv Dr. Ruszoly József egyetemi tanár 70. születésnapjára*. Szeged, Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kar, 2010. 793–810. o.**

A szerző tanulmányában a közigazgatási határozatok feletti kontroll angol módjának jogtörténeti elemzését adja. Elsőként a hatalmi ágak elválasztásának elméletéből kiindulva elemzi az angol közjogi berendezkedést. Ezt követően tér rá a 19. századi változásokra, különös tekintettel a szervezeti keretekre, a judikatúrához tartozó hatáskörökre, a jogvédelem eljárási szabályaira. A harmadik nagy részben az angol modell dualizmus kori magyar tudományos értékeléseit foglalja össze, valamint a törvényhozási viták során elhangzott vonatkozó releváns beszédeket. Stipta István tanulmányát végül a 20. századi magyar szakirodalmi kitekintéssel zárja.

- 151. Stipta István: A francia közigazgatási bíráskodás hatása a dualizmus kori magyar törvényhozásra. In: Horváth Attila – Koltay András – Máthé Gábor (szerk.): *Sapientia iniuria non potest fieri: ünnepi tanulmányok Zlinszky János tiszteletére.* Budapest, Gondolat Kiadó, 2009. 263–282. o.**

A szerző tanulmányában áttekinti, hogy miként ismerte és minősítette a korabeli hazai közvélemény a Franciaországban kialakult jogvédelmi rendszert. Elsőként az 1880-as évek francia közigazgatási bírósági szervezetét, hatáskörét és eljárásrendjét mutatta be a szerző, ezt követően elemezte, hogy az ottani szervezeti modell és bírósági gyakorlat milyen hatást gyakorolt a hazai jogtudományra és a dualista jogalkotásra.

- 152. Stipta István: A közigazgatási bíráskodás előzményei Magyarországon. *Jogtudományi Közlöny*, 1997. 52. évf. 3. sz. 117–125. o.**

A tanulmány végigveszi azokat a kulcsfontosságú eseményeket, amelyek szükségessé váltak ahhoz, hogy a közigazgatási bíráskodásról való közéleti és tudományos viták megindulhassanak, aminek eredményeképpen 1896-ban elfogadták a közigazgatási bíróságról szóló törvényt. A szerző az ívet az 1848-as törvényektől a kiegyezés utáni kísérleteken és főbb vitát kiváltó álláspontokon át a nemzetközi tapasztalatok és tudományos háttérig rajzolja meg, végül pedig tanulmányát a magyar törvény elfogadásának körülményeivel zárja.

Kötetben megjelent:

Stipta István: Közigazgatási bíráskodás előzményei Magyarországon. In: Mezey Barna – Vörös Imre (szerk.): *A magyar polgári átalakulás alkotmányos forradalma: Jogtörténetesek 1848-ról.* Budapest, Logod Bt., 2001. 125–138. o.

- 153. Stipta István: A közigazgatási bíráskodás történeti modelljei. *Jogtörténeti Szemle*, 2015. 3. sz. 40–45. o.**

A szerző tanulmányában azt vizsgálja, hogy közigazgatási bíráskodásról szóló szakirodalomban használt angol, német és francia modellek esetén a modellképzés alapjául szolgáló absztrakció megfelel-e a történeti tényeknek. Véleménye szerint a konstrukciók nemzethez, országhoz kötése nem képezi le a történeti valóságot, és nem tükrözi megfelelően a közigazgatási jogvédelmi fórumok lényegi sajátosságait sem.

- 154. Stipta István: A közigazgatási jogviták elbírálásának rendszere 1883-ig. In: Máthé Gábor – Révész T. Mihály – Gosztonyi Gergely (szerk.): *Jogtörténeti Parerga: Ünnepi Tanulmányok Mezey Barna 60. születésnapja tiszteletére.* Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2013. 331–337. o.**

A szerző Tibád Antal dualizmus kori képviselő országgyűlésbeli beszédéből kiindulva elemzi a pénzügyi közigazgatási bíróság felállítására előtti magyar közigazgatás jogvitáinak elbírálására szolgáló rendszert. A valódi közigazgatási bíráskodás előtti időszakban a jogorvoslati rendszer rendkívül kaotikus volt. Stipta István a jogorvoslatok tételes, ágazatok szerinti bemutatását is elvégzi, ezt követően pedig rögzíti a magyar közigazgatási jogvédelem főbb hiányosságait is.

- 155. Stipta István: A magyar közjogi múlt üzenete: önálló közigazgatási bíróság. *Magyar Jog*, 2010. 57. évf. 6. sz. 334–338. o.**

A tanulmány a Legfelsőbb Bíróság és a Magyar Jogász Egylet által szervezett 2010. február 18-i konferencia előadásának szerkesztett szövege. A szerző előadásában a magyar közigazgatási bíráskodás különbírói megoldására alapuló előzményeit mutatja be. Először a közigazgatási jogvédelem magyarországi kialakulását vázolja fel, majd a történeti tapasztalatokat veszi górcső alá, végül a történelmi hagyaték ma is érvényesíthető eredményeit veszi számba.

- 156. Stipta István: A német közigazgatási bíráskodás kialakulása és hatása a magyar közigazgatási jogvédelemre In: Szabadfalvi József (szerk.): *Facultas nata: Ünnepi tanulmányok a miskolci jogászképzés 25. évfordulójára*. Miskolc, Bíbor Kiadó, 2006. 347–364. o.**

A tanulmány célja, hogy áttekintse a 19. századi tételes német jogi szabályozást és az arra épülő joggyakorlatot, illetve megvizsgálja azt a kérdést, hogy a német megoldás mennyiben lehetett mintája az 1896-ban felállított magyar közigazgatási bíráskodásnak. Górcső alá veszi a német közigazgatási jogvédelem létrehozatalának módját, továbbá a három jellegadó tartomány (Baden, Poroszország, Württemberg) közigazgatási dogmatikájára, szabályozására és gyakorlatára fordít figyelmet.

- 157. Stipta István: Az 1875-ös osztrák közigazgatási bíróság hatása a magyar közigazgatási jogvédelemre. In: *Emlékkönyv Dr. Szabó András 70. születésnapjára. Acta Universitatis Szegediensis, Acta Juridica et Politica*, Tomus 53. Szeged, 1998. 353–362. o.**

A szerző tanulmányának első részében az osztrák közigazgatási bíráskodás előzményét, kialakulását és korabeli rendszerét vizsgálja. Tárgyalja az osztrák Verwaltungsgerichtshof szervezetét, hatáskörét és eljárási szabályait is. A második fejezet a kiegyezést követő politikai helyzetet, illetve álláspontot járja körül. A szerző összegzi a közigazgatási bíráskodással foglalkozó egykorú jogtudósok véleményeit is, különös tekintettel az osztrák megoldásra.

- 158. Stipta István: Egyértelmű modellkapcsolatok? A közigazgatási bíráskodás európai változataihoz. *Közjogi Szemle*, 2016. 4. sz. 10–15. o.**

A tanulmány a szakirodalomban általánosnak tekinthető közigazgatási jogvédelmi modellek történeti háttérét vizsgálja. A szerző rögzíti, hogy a mintaadónak tekintett modellek nem játszottak döntő szerepet a korabeli magyar törvényi szabályozásban. A polgári korszak közigazgatási szakbírói szervezetei unikális szervezeti formában, hatásköri normák szerint és eljárási rendben működtek. A tanulmány kitér a napjainkban tervezett közigazgatási bírósági reform – közjogi történeti tapasztalatainkkal összevethető elemeinek – rövid értékelésére.

- 159. Stipta István: A történelmi alkotmány és a közigazgatási bíráskodás. *FORVM, Acta Universitatis Szegediensis, Acta Iuridica et Politica*, 8. évf. 1. sz. 305–330. o.**

A tanulmány a történelmi alkotmány és a közigazgatási bíráskodás közjogi kapcsolatával foglalkozik. A szerző elsőként a vonatkozó legfontosabb jogtudományi álláspontokat mutatja be, ezt követően arra a kérdésre keresi a választ, hogy a magyar közigazgatási bíráskodás alapjainak lefektetése során a korabeli közvélekedés szerint a magyar állam közjogi alapjainak intézményes részét képezték-e. Harmadik kérdésként a dualizmus közjogi vitáinak a korabeli értékelésével foglalkozik.

- 160. Stipta István: Tisza Kálmán és a közigazgatási bíráskodás. *Jogtörténeti Szemle*, 2010. 12. évf. 3. sz. 23–33. o.**

A szerző tanulmányában Tisza Kálmán közigazgatási bíráskodással kapcsolatos véleményének alakulását mutatja be. Az államférfi ifjúkori álláspontjától kezdve az ellenzékben töltött évek alatt használt érveket és nézetet bemutatva jut el a kormányon töltött évek alatt elfoglalt álláspontig és a vonatkozó kormányzati intézkedésekig. A harmadik fejezetben a témát kiszélesíti a közigazgatási bíráskodásról szóló vitákkal, egyéb elképzelésekkel, így teljesebb képet adva Tisza vonatkozó tevékenységéről.

- 161. Stipta István: Történeti alkotmányunk és a közigazgatási bíráskodás. In: Chronowski Nóra – Pozsár-Szentmiklósy Zoltán – Smuk Péter – Szabó Zsolt (szerk.) *A szabadságszerető embernek: Liber Amicorum István Kukorelli*. Budapest, Gondolat Kiadó, 2017. 348–357. o.**

A szerző arra keresi a választ, hogy a közigazgatási bíráskodás hazai reformjai – kortárs megítélés szerint – alaptörvény-értékűek voltak-e, a közigazgatási bíráskodás hazai intézményesítése megváltoztatta-e a magyar történeti alkotmányt. Stipta István kritizálja azt az álláspontot, miszerint az közigazgatási bíróságról szóló törvény volt az első olyan jogi norma, amely a jogállami kritériumoknak megfelelően az egyének jogait védte az államhatalommal szemben.

- 162. Stipta István: Történeti érvek az önálló közigazgatási bírói szervezet mellett. In: Benisné Györfy Ilona (szerk.): *Tizedik Magyar Jogászggyűlés*. Budapest, Magyar Jogász Egylet, 2010. 279–284. o.**

A tanulmány a szerzőnek a Tizedik Magyar Jogászggyűlésen (2010. június 10–12.) elhangzott előadásának írott verziója. Az előadó a különálló közigazgatási bíróság újbóli kialakítása mellett érvel. Tudományos álláspontját a magyar közigazgatási bíráskodás áttekintésével, és az abból kinyerhető érvekkel argumentálja. A három részre tagolt előadás végigveszi a főbb tudományos és jogalkotói álláspontokat is.

- 163. Szabó József: *Demokrácia és közjogi bíráskodás*. Budapest, Hernádi Könyvkiadó Vállalat, 1946. 274 o.**

Szabó József 1946-ban tette közzé alapos külföldi szakirodalom-kutatással megalapozott monográfiáját. A politikai alapok felvázolását követően a közjogi bíráskodási rendszereket vette górcső alá. Jogtörténeti, összehasonlító-jogi és szociológiai aspektusból vizsgálta az ekkorra kikristályosodó, három modellre épülő elméletet, ugyanakkor ezeket a demokráciák és diktatúrák egymáshoz való viszonya alapján határozta meg. Végezetül a harmadik, *Szervezet. Hatáskör. Eljárás* című utolsó fejezetben teszi közzé saját szakmai véleményét.

- 164. Szabolcska Mihály – Borsos Endre: A m. kir. Közigazgatási Bíróság Általános Közigazgatási Osztálya érvényben levő döntvényeinek és elvi határozatainak gyűjteménye 1897–1937. 1. köt. 559 o., 2. köt. 471 o., 3. köt. 696 o., 4. pótköt., 1938–1941. 455 o. Budapest, Szerzők, 1937–1941.**

A szerzők a Közigazgatási Bíróság Általános Közigazgatási Osztályának érvényes döntvényeit és elvi határozatait gyűjtötték össze és rendszereztek. A munka előszavát Puky Endre írta. A háromkötetes és egy pótkötetes munka a negyven év

alatt meghozott 24 döntvényt és 1558 elvi határozatot válogatja ki aszerint, hogy melyek érvényesek még, azokat pedig tematikusan rendezte. Minden kötet végén betűsoros tárgymutató található.

Ismerteti:

Martonyi János: Gyűjtemények közigazgatási bíróságunk joggyakorlatából. *Közigazgatástudomány*, 1938. 1. évf. 3. sz. 259–265. o.

165. Szamel Lajos: Az államigazgatás törvényességének jogi biztosítékai. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1957. 219, [1] o.

A monográfia az államigazgatási határozatok kontrolljával foglalkozik. Szamel Lajos megfogalmazása szerint a könyv célja, hogy az államigazgatás alapintézményeinek – köztük az államigazgatási aktusok bírói felülvizsgálata – a szocialista viszonyok közötti szerepét érzékeltesse.

166. Szilágyi Jenő: Az alsófoku közigazgatási bíróságot meg kell szervezni. *Törvényhozók Lapja*, 1935. 4. évf. 13–14. sz. 113–115. o.

Szilágyi Jenő ügyvéd a *Törvényhozók Lapja* hasábjain kemény hangnemben érvel az alsófokú közigazgatási bíróságok felállításá mellett. Állítása szerint ez rendkívül egyszerűen megoldható, az ítélőtáblák egy-két tanácsa lehetne első fokon és egyben végző fokon ítélő fórum.

167. Szontagh Vilmos: Bírászkodás az elsőfokú közigazgatási határozatokkal szemben. *Miskolci Jogászélet*, 1935. 11. évf. 4. szám. 73–80. o.

A szerző – számos bírálat és javaslat mellett – végigveszi az 1933. évi változások fényében a közigazgatási szerveken beüli jogorvoslati lehetőségeket és az ezzel kapcsolatos bírósághoz való fordulás lehetőségét, eljárásrendjét és hatásköri kérdéseit.

168. Szücs István: A közigazgatási bírászkodás témájának magyar kutatója. Martonyi János. *Acta Juridica et Politica, Universitatis Szegediensis de Attila József nominatae*, Tomus 27. Fasciculus 18. Szeged, Szegedi Ny., 1980. 373–386. o.

Az egykori tanítvány tanulmányában Martonyi János közigazgatási bírászkodással kapcsolatos tudományos munkásságát mutatja be. Martonyi vonatkozó publikációinak számbavételét követően a professzor tudományos pályafutása alatt számos alkalommal tárgyalt fontosabb elvi kérdéseket vázolta fel Szücs, azzal a szándékkal, hogy azok aktualitást is rejtjenek magukban. Főként a hatáskör egyes kérdéseit elemzi, valamint a szabálytalanság mibenlétére és dogmatikai jellemzőire fekteti a hangsúlyt.

169. Tamás András: Közigazgatási bírászkodás avagy hány dudás lehet egy csárdában. In: Kozma György (szerk.): Ünnepi tanulmánykötet Petrik Ferenc 70. születésnapjára. Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, 2003. 225–244. o.

A szerző – saját megfogalmazása szerint – a témával kapcsolatos személyes véleményét adja közre az ünnepi kötet oldalain. A rövid történeti bevezetést követően a szerző a témát államelméleti megközelítésben tárgyalja, nagy hangsúlyt fektetve a hatalmi ágak elválasztására. Számos részkérdéssel foglalkozik, mint például a felülvizsgálat jellege vagy a bírói hatalom.

- 170. Takács Albert: Az alkotmányosság és a törvényesség védelme bíróságok útján. *Jogtudományi Közlöny*, 1989. 44. évf. 9. sz. 443–455. o.**

A tanulmány a rendszerváltás időszakában született, az éppen készülő alkotmány-módosítás szabályozási koncepciójának egyes kérdéseit járja körbe. A legmagasabb szintű alkotmányos elvekből vezeti le az alkotmánybíráskodás és a közigazgatási bíráskodás funkcióját és rendszerét.

- 171. Térfi Gyula: *Közigazgatási bíróság: hatásköri bíróság, országos levéltár, az állami közigazgatás szervezete*. Budapest, Légrády Ny., 1910. 1025 o.**

A jogszabály-gyűjtemény vegyes tartamú, a Magyar Közigazgatási Törvények Grill-féle sorozatának részeként jelent meg. Foglalkozik a közigazgatási bíráskodás témájával is, a bírói fórumról szóló törvény rögzítésén túl további hat a hatáskörre, az ügyrendre és a végrehajtásra vonatkozó jogszabály szövegét gyűjti össze.

- 172. Till Szabolcs: A közigazgatási bíráskodás intézményi és eszmetörténete Magyarországon. *Magyar Közigazgatás*, 1994. 44. évf. 11. sz. 696–702. o.**

Az ekkor még egyetemi hallgató szerző megjelent téziszvázlatában felhívja a figyelmet a közigazgatási bíróság jogi és politikai dimenzióinak kettősségére. Végigveszi a közigazgatási bíráskodás funkcióit, majd egy eszmetörténeti vázlatot ad Eötvös József *A XIX. század uralkodó eszméinek befolyása az államra* című munkájának elemzésétől a rendszerváltásig. Ezt követően veszi górcső alá a szabályozástörténetet, amelyben a törvényi szinten – vázlatosan – a teljességre törekszik. A közigazgatási jogvédelem problémaközpontú felvázolását követően elvárásokat fogalmaz meg az eljövendő törvénnyel szemben.

- 173. Toldi Ferenc: *A közigazgatási határozatok bírói felülvizsgálata*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 1988. 149 o.**

Toldi a rendszerváltás előestéjén írt monográfiájában a szocialista alapmotívumnak megfelelően a tőkés állambeli modellek és a szocialista modell szerint osztja fel könyvét. Előbbiben – szervezeti minőség szerint – az angol, a francia és az önálló közigazgatási bírósági rendszert rögzíti, melynek két ága van, a német és az osztrák. A negyedik fő csoport a vegyes rendszer, amely az előző modellek különböző ismérveinek elegyéből alakult ki. Könyvének második felében pedig *A szocialista állambeli bírói felülvizsgálat* cím alatt pedig szocialista országok intézményi megoldásait tárgyalja.

- 174. Tomcsányi Móric: *Rendészet, közigazgatás, bírói jogvédelem*. Budapest, Akadémia, 1929. 31 o.**

Tomcsányi Móric, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjának székfoglaló értekezése, amelyet az MTA II. osztályának 1928. október 15-én tartott ülésén olvasott fel. A szerző három fejezetben járja körül a felvetett problémát. Elsőként a rend és a jogrend fogalmát adja, másodikként a jogrend és a rendőri funkció kapcsolatát elemzi, ezt követően pedig a diszkrécionális intézkedések bírói ellenőrzését veszi górcső alá.

- 175. Tomcsányi Móric: *A magyar közigazgatási jog alapintézményei*. Budapest, Tomcsányi, 1926. 189–232. o.**

Tomcsányi a magyar közigazgatási jog alapintézményeiről írt könyvének XIII. fejezetében foglalkozik a közigazgatási bíráskodással. Elsőként különbséget tesz a közigazgatási (nem peres) és a közigazgatási bíráskodás (peres) eljárás között. Ezt követően tárgyalja a szervezet, hatáskör és a bíróság előtti eljárás egyes kérdéseit.

Ismerteti:

Wlassics Gyula: A magyar közigazgatási jog alapintézményei. *Magyar Jogi Szemle*, 1926. 7. évf. 3. sz. 105–111. o.

Dr. Tomcsányi Móric: A magyar közigazgatási jog alapintézményei. *Jogállam*, 1927. 26. évf. 1. sz. 57–58. o.

Reprint kiadásban megjelent:

Tomcsányi Móric: *A magyar közigazgatási jog alapintézményei*. Budapest, Dialóg Campus, 2017. Patyi András és Koi Gyula bevezető tanulmányával. I–XXII. o.

- 176. Torma András – Zsalbaszüren Batzandan: *Közigazgatási bíráskodás a Mongol Köztársaságban*. *Magyar Közigazgatás*, 2005. 55. évf. 9. sz. 561–565. o.**

A tanulmány a mongol közigazgatási bíráskodás mintegy tízéves tevékenységét követően mutatja be a szerv működését, illetve a 2001-ben a mongol országgyűlés által tárgyalt törvényjavaslat legfontosabb jellemzőit. Végül a szerzők rögzítik: egyik fő céljuk az volt, hogy hangot adjanak az álláspontjuknak, miszerint eljött az ideje Magyarországon is egy német–osztrák mintájú, különálló közigazgatási bíróságnak.

- 177. Trócsányi László: (szerk.): *Közjogi bíráskodás. Francia–magyar közjogi szeminárium a közigazgatási bíráskodásról*. Budapest, Nagy és Trócsányi Ügyvédi Iroda, 1997. 120 o.**

Franciaország és Magyarország belügyminisztériumainak együttműködési megállapodása tette lehetővé, hogy a József Attila Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Kara, a Csongrád Megyei Bíróság és a Csongrád Megyei Közigazgatási Hivatal egy francia–magyar közjogi szemináriumot szervezzen Szegeden 1996. május 6-8. között. Előadók: Monique Pauti, Béla Faragó, Jean-Pierre Demouveau, Pierre Brunelli, Philippe Martin, Philippe Martin, Zsuffa István, Gaál Sándor, Uttó György, Szalay Éva, Lichtenstein József, Pitti Zoltán.

Másodközlés:

Zsuffa István: A közigazgatási bíráskodás Magyarországon. *Magyar Közigazgatás*, 1996. 46. évf. 7. sz. 385–389. o.

Gaál Sándor: A közigazgatási bíráskodás néhány szervezeti és hatásköri kérdése. *Magyar Közigazgatás*, 1996. 46. évf. 7. sz. 390–392. o.

- 178. Trócsányi László: *A közigazgatási bíráskodás egyes elméleti és gyakorlati kérdései.* Budapest, MTA, 1990. 253 o.**

Trócsányi monográfiája – részben a régebbi tanulmányaira támaszkodva – öt fő kérdést járt körbe, úgymint a vonatkozó alapvető jogszabályok, a főbb rendszerek és szervezeti keretek, egyes működési kérdések, mint a közigazgatási bíráskodás célja, hatásköri kérdései, a közigazgatási bíráskodás által gyakorolt normakontroll és az eljárási kérdések.

- 179. Trócsányi László: *A közigazgatási bíróságok által gyakorolt normakontroll. Jogtudományi Közlöny, 1990. 45. évf. 7–8. sz. 253–263. o.***

A szerző arra a kérdésre keresi a választ, hogy az egyes országokban mely jogszabályok ellenőrzése tartozik a közigazgatási bíráskodás hatáskörébe, a normakontroll mely típusai ismeretesek, az ellenőrzés mire terjed ki, és mi az ellenőrzés hatása. A tanulmány részét képező hét fejezetben a szerző vizsgálja az egyes polgári országok megoldásait. A normakontroll típusai szerint rendszerezi az országokat.

- 180. Trócsányi László: *A közigazgatási bíráskodás és az alapjogok védelmének egyes aspektusai. Acta Humana, 1991. 2. évf. 4. sz. 39–50. o.***

A szerző tanulmányában arra a kérdésre keresi a választ, hogy a közigazgatási bíráskodás célja hogyan határozható meg, és az objektív vagy a szubjektív jogvédelem megteremtésének milyen hatásai vannak a közigazgatás alanyainak keresetindítási jogosultságára.

- 181. Trócsányi László: *A közigazgatási bíráskodás és az alapjogok védelmének egyes aspektusai. Acta Universitatis Szegediensis, Acta Juridica et Politica, Tomus 41. Szeged, 1992. 553–564. o.***

A Cséka Ervin 70. születésnapjára, oktatói munkásságának 25. évfordulójára készített kötetben a szerző arra keresi a választ, hogy a közigazgatási bíráskodás célja miként határozható meg, ezen kívül pedig arra, hogy az objektív, illetőleg szubjektív jogvédelem megteremtésének milyen kihatásai vannak a közigazgatás alanyainak keresetindítási jogosultságára nézve.

- 182. Trócsányi László: *A közigazgatási bíráskodás főbb rendszerei és szervezeti kereteik. Magyar Közigazgatás, 1991. 41. évf. 5. sz. 408–425. o.***

A közlemény részleteket közöl az azonos címen benyújtott és a Tudományos Minősítő Bizottság által kiküldött Bíráló Bizottság előtt 1991. március 7-én megvédett kandidátusi értekezésből.

- 183. Trócsányi László: *A közigazgatási bíráskodás Franciaországban. Állam- és Igazgatás, 1988. 38. évf. 8. sz. 755–765. o.***

A tanulmány a francia közigazgatási bíráskodásnak a 20. század második felében végbement fejlődését vizsgálta. A jogi szabályozás összegzése után a bíráskodás szervezetét, hatáskörét és az eljárás alapvonásait ismerteti.

- 184. Trócsányi László: A közigazgatási bíráskodás hatásköri és szervezeti kérdései. *Magyar Jog*, 1993. 40. évf. 9. sz. 543–548. o.**

A szerző a rendszerváltás kori megoldás születéstörténetét választotta kiindulási pontnak. Pontokba szedve kritizálja az 1991. évi XXVI. törvényt, ezt követően de lege ferenda javaslatokat fogalmaz meg a közigazgatási bíráskodás magyarországi szervezetét és hatáskörét illetően.

- 185. Trócsányi László: A közigazgatási bíráskodás szervezete és működése Ausztriában. *Magyar Jog*, 1988. 35. évf. 11. sz. 993–997. o.**

Az MTA Államtudományi Kutatások Programirodájának megbízásából készült tanulmány röviden, hat pontban összegzi az osztrák közigazgatási bíráskodás legfontosabb jellemzőit.

- 186. Trócsányi László: A közigazgatási bíráskodás szervezete és működése Olaszországban. *Állam- és Jogtudomány*, 1989. 31. évf. 1. sz. 96–121. o.**

Az MTA Államtudományi Kutatások Programirodájának megbízásából készült tanulmány az olasz közigazgatási bíráskodás legfontosabb jellemzőit veszi górcső alá.

- 187. Trócsányi László: *A közigazgatási bíráskodás szervezete és működése egyes európai országokban: A jogintézmény elméleti alapjai és működési tapasztalatai, valamint egyes európai országok közigazgatási bíráskodására vonatkozó jogszabályok.* Budapest, MTA, 1988. 368 o.**

A szerző munkájában az egyes európai országokban működő közigazgatási bíráskodást mutatja be. A válogatásban nemcsak a nyugati modelleket és példaként szolgáló országokat, hanem egy szocialista ország, Jugoszlávia megoldását is bemutatja. Minden állam esetén felvázolja a szervezetet, az adott bírói fórum hatáskörét, az eljárás alapjait, illetve a közigazgatási bíráskodásra vonatkozó jogi szabályozást. Minden esetben összegyűjtötte a vonatkozó jogszabályokat, és a fejezet végén azok kivonatos szövegét is közölte.

- 188. Trócsányi László: A közigazgatási bíróságok szervezete és működése az NSZK-ban. *Jogtudományi Közlöny*, 1988. 43. évf. 11. sz. 626–630. o.**

A tanulmány az MTA Államtudományi Kutatások Programirodájának megbízásából készült. A szerző a Német Szövetségi Köztársaság közigazgatási bíráskodási rendjét mutatja be.

- 189. Trócsányi László: *Jogállamiság, alkotmánybíráskodás és közigazgatási bíráskodás.* *Jogtudományi Közlöny*, 1989. 44. évf. 4. sz. 183–191. o.**

A szerző a jogállamiság fogalmából kiindulva elemzi az államhatalom korlátozására hivatott szervek rendszerét. Elsőként az alkotmánybíráskodás rövid történetét, majd két fő szervezeti formáját ismerteti, ezt követően az alkotmánybíróságok hatásköreinek, valamint eljárásának kérdéseit járja körül. Ezt követően foglalja össze a közigazgatási bíráskodás legfontosabb ismérveit, különös tekintettel a szervezetre, hatáskörré és az eljárás főbb elveire.

- 190. Trócsányi László: Milyen közigazgatási bíráskodás felé? *Társadalmi Szemle*, 1991. 46. évf. 7. sz. 59–64. o.**

A szerző a közigazgatási bíráskodásról szóló, újból feléledt szabad tudományos diskurzus részeként vázolja fel a jogállamiság követelményének fényében a legfontosabb kérdéseket. Egy rövid szintézissel ábrázolja a közigazgatási bíráskodás nemzetközi viszonylatban fellelhető főbb fejlődési tendenciáit, ezt követően pedig a magyarországi szabályozást és elképzeléseket értékeli.

- 191. Trócsányi László: *Milyen közigazgatási bíráskodást? Budapest, Közgazdasági és Jogi Kiadó, 1992. 198 o.***

A szerző munkájában arra keresi a választ, hogy a közigazgatási bíráskodás milyen szervezeti keretek között lenne célszerű, a keresetindítási jogot milyen széles körben célszerű biztosítani, a csoportos keresetindítást miként lehet elismerni, milyen kapcsolatrendszer kell kialakítani az alkotmánybíráskodás és a közigazgatási bíráskodás között, mik legyenek a főbb eljárási elvek.

Ismertető:

Prugberger Tamás A közigazgatási bíráskodás újraéledése Magyarországon. *Jogtudományi Közlöny*, 1993. 48. évf. 3. sz. 125–127. o.

- 192. Uttó György: A közigazgatási bíráskodás kialakításáról. *Állam és Igazgatás*, 1988. 38. évf. 9. sz. 805–816. o.**

A polemikus hangvételű írás az államigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatának magyar szocialista fejlődését veszi vizsgálat alá, összehasonlítva és a fogalmi szinten is ütköztetve az államigazgatás és közigazgatás kifejezéseket és az államigazgatási és közigazgatási bíráskodást. Az egykorú jelentős elméleti írók munkáit felhasználva érveket és ellenérveket sorakoztat fel a közigazgatási bíráskodással kapcsolatban.

Újra közlés:

Uttó György: A közigazgatási bíráskodás kialakításáról. Ahogy a szerző 1988-ban látta és elgondolta. *Bírák Lapja*, 2007. 17. évf. 1. sz. 59–70. o.

- 193. Uttó György: A közigazgatási bíró kezdeti tapasztalataiból. *Magyar Közigazgatás*, 1992. 42. évf. 4. sz. 217–221. o.**

A szerző mint gyakorló közigazgatási bíró és fővárosi bírósági tanácselnök összegzi véleményét a közigazgatási bíráskodás új rendjéről. Elsőként az átmeneti szabályozatlanságot bírálja, amelyből szerinte számos hosszán ható probléma fakadt, ezt követően az Áe. és a Pp. egyes rendelkezéseinek eltérő, vitatható értelmezését és alkalmazásnak lehetőségeit mutatja be.

- 194. Uttó György: A magyar köztársasági bíráskodás jelenéről és jövőjéről. *Bírák Lapja*, 1995. 5. évf. 1. sz. 47–62. o.**

A szerző a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának kiterjesztéséről szóló 1991. évi XXVI. törvény megoldásait és gyakorlatát veszi vizsgálat alá. A törvényt kezdetnek nevezi, számos helyen kritikai megjegyzést tesz mind a szabályozást, mind pedig az az alapján kialakuló gyakorlatot illetően.

- 195. Uttó György: A svájci közigazgatás törvényességének bírósági ellenőrzéséről. *Magyar Jog*, 1992. 39. évf. 12. sz. 749–752. o.**

A szerző a svájci közigazgatási bíráskodás rendjét vizsgálja. A közigazgatás törvényességének bírói ellenőrzését a Berni Közigazgatási Bíróság és a Szövetségi Legfelsőbb Bíróság hatáskörének és működésének tükrében mutatja be, a vonatkozó törvények, a joggyakorlat és saját tapasztalatainak felhasználásával, különös tekintettel az eljárásra.

- 196. Uttó György: Ausztria közigazgatásának bírósági ellenőrzése. *Magyar Közigazgatás*, 1993. 43. évf. 9. sz. 544–546. o.**

A rövid összefoglaló ismerteti a legfontosabb közigazgatási bíráskodással összefüggő legfontosabb rendelkezéseket. A szerző hangot ad azon véleményének, miszerint a közigazgatási bíráskodás Ausztriában a jogállam vívmánya és elengedhetetlen feltétele, sok évtizedes tevékenységével pedig a közigazgatás törvényességének konkrét, közvetlen meghatározójává vált, mégpedig üggyöntő és jogértelmező szerepében egyaránt.

- 197. Uttó György: Teljeskörű és korlátozott közigazgatási bíráskodás. *Bírák Lapja*, 1991. 1. évf. 2. sz. 39–45. o.**

A szerző a Német Tudományos Akadémia közreműködése alapján megvalósuló németországi kutatóútján a német közigazgatási bíráskodásról szerzett szakirodalmi ismereteiről és tapasztalatairól számol be.

- 198. Varga Zs András, Fröhlich Johanna (szerk.): *Közérdekvédelem: A közigazgatási bíráskodás múltja és jövője*. Budapest, Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Jog- és Államtudományi Kar (PPKE JÁK), 2011. 136 o.**

2010-ben rendezték meg a Közérdekvédelem: A közigazgatási bíráskodás múltja és jövője című konferenciát, ahol ebben az évtizedben először járták körbe a különálló közigazgatási bíróság lehetőségét a téma szakértői. Előadást tartott Rétvári Bence, Stumpf István, Kozma György, Patyi András, Stipta István, Zlinszky János, F. Rozsnyai Krisztina, Navratil Szonja, Varga Zs. András és Szabó István.

Másodközlés:

Zlinszky János: A hatalomgyakorlás ellensúlya: közigazgatási bíróság – alkotmánybíróság. *Pázmány Law Working Papers*, 2011. 1. 1–5. o.

- 199. Voloszynovich Zoltán – Nerád Béla – Volenszky Béla – Benedek Sándor – Freinreisz Pál: Adó és illetékügyi határozatok tára a m. kir. közigazgatási bíróság adó és illetékügyi határozatainak teljes és rendszeres gyűjteménye. 1. egyenes adók. Budapest, 1928. [2], VIII, 567 o.**

A kötet a Közigazgatási Bíróság egyenesadóügyi határozatainak teljes és rendszeres gyűjteménye. A határozatok mellett az indokolásokat is tartalmazza. Benedek Sándor, a Közigazgatási Bíróság másodelnöke írta az előszót.

Ismertető:

Adó- és Illetékügyi Határozatok Tára. Az Adó. 1928. 16. évf. 6. sz. 236. o.

Adó- és Illetékügyi Határozatok Tára. *Jogtudományi Közlöny*, 1928. 14. sz. 135–136. o.

- 200. Vörös Ernő – Lengyel József: A M. Kir. Közigazgatási Bíróság legújabb anyagi jogi, hatásköri és eljárási joggyakorlata, általános közigazgatási, adó- és illetékügyekben, ideértve az orvoskamari tagfelvételi és orvosi fegyelmi ügyek, valamint a felvidéki, kárpátaljai, erdélyi és délvidéki ügyek joggyakorlatát, egyuttal a közigazgatási bírósági törvény magyarázata. Budapest, Szerzők, 1944, XX, 850 o.**

A két szerző újabb kiadása továbbfejlesztése a közös munkájuknak. Nemcsak a joganyag, hanem a rendszerezettség is növekedett. A munka előszavát Rakovszky Iván, a Közigazgatási Bíróság elnöke írta. A könnyebb használatot betűrendes tárgymutató segíti.

Korábbi kiadások:

Vörös Ernő – Lengyel József: *A közigazgatási bírósági törvény magyarázata a m. kir. Közigazgatási Bíróság anyagi jogi, hatásköri és eljárási joggyakorlata általános közigazgatási, adó- és illetékügyekben*. 1. köt. 1935. XL, 1114, [2] o.; 2. köt. 1936. X, [1], 1116–2362. o. Budapest, Szerzők, 1935–1936.

Vörös Ernő – Lengyel József: *A m. kir. közigazgatási bíróság újabb anyagi jogi, hatásköri és eljárási joggyakorlata, általános közigazgatási, adó- és illetékügyekben, ideértve a zsidótörvény, az orvoskamari tagfelvételi és orvosi fegyelmi ügyek joggyakorlatát, egyuttal a közigazgatási bírósági törvény magyarázata*. 1. köt. XX, 644 o. 2. köt. IV, 645–1254. o. Budapest, Szerzők, 1940.

- 201. Wlassics Gyula: Perjogi alapelvek a közigazgatási bíráskodásban. *Jogállam*, 1913. 12. évf. 1. sz. 1–9. o.**

A szerző, széles körű német nyelvű szakirodalomra támaszkodva elemzi a közigazgatási bíráskodás legfontosabb eljárásjogi alapelveit. Legfontosabb kérdésnek azt tartja, hogy milyen mértékben érvényesüljön a tárgyalási elv a közigazgatási bíráskodásban. Fontos kérdésnek tartja, hogy az eljáró bíró a kérelemhez milyen mértékben legyen kötve.

- 202. Wlassics Gyula: Reformjavaslat a közigazgatási bíráskodásról. *Jogállam*, 1912. 11. évf. 1-2. sz. 32-43. o.**

Wlassics mint a Közigazgatási Bíróság elnöke közreadja azt a véleményét, miszerint a kormánynak meg kellene fontolnia a közigazgatási bíráskodás kétfokúvá tételét. Véleményét számos érveléssel támasztja alá, illetve számos javaslatot fogalmaz meg a megvalósítás módjára. Hangsúlyozza, hogy a Közigazgatási Bíróságot sürgősen tehermentesíteni kell.

- 203. Wopera Zsuzsa: *A közigazgatási bíráskodás. Miskolc, Novotni Alapítvány, 2009. 131 o.***

A kötet tankönyvnek készült a közigazgatási mesterképzésben részt vevő hallgatók számára. A kötetnek hét fejezete van, az első a polgári eljárásjog alapfogalmait ismerteti, az ezt követő fejezetek a közigazgatási bíráskodás célját, feladatait, modelljeit, történetét. Az ötödik fejezettől kezdve tárgyalja a tankönyv a közigazgatási perek hatályos szabályait, a közigazgatási nemperes eljárásokat, illetve a közigazgatási bíráskodás különös területeit, úgymint a társadalombiztosítási határozatok vagy a kisajátítási határozatok bírósági felülvizsgálata.

- 204. Zabulik László: *A közigazgatási bíróságokról szóló törvény. 1896. évi XXVI. T.-czikk. Budapest, Athenaeum, 1897. IV, 377. o.***

A szerző a közigazgatási bíróságról szóló törvény szövegét teszi közzé jegyzetekkel és utalásokkal. Zabulik a magyarázatot rövid bevezetéssel kezdi, a mű második felét pedig egy több mint 200 oldalas Útmutató teszi ki.

Ismertető:

Némethy Imre: A közigazgatási bírósági törvény magyarázata. *Magyar Közigazgatás*. 1935. 53. évf. 50. sz. 1–3. o.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem kiadványa

Kiadó:

Nemzeti Közszolgálati Egyetem;
Közigazgatási Továbbképzési Intézet
www.uni-nke.hu

Felelős kiadó:

Prof. Dr. Kis Norbert rektorhelyettes
Címe: 1083 Budapest, Üllői út 82.

Kiadói szerkesztő:

Dorogi Katalin

Tördelőszerkesztő:

Friebert Máté

ISBN 978-963-498-243-2 (elektronikus)